

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.
Nyitólét petit sora 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, február 18.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Tervek, újra tervek . . .
- Leszámolás!
- Háború Magyarország-Ausztria és Szerbia között.
- Az aradi kulturpalota.
- Összeültközött erdei vonatok.
- Megkezdődik a pályaudvar építése.
- Pénz helyett tanácsai végzés.
- Beszélgetés Swärdström Valborggal.
- Új gyáralapítási terv.
- Pesti tréfák.
- Zsentriányból újságárus-asszony.
- Próbamozgósítás.
- Berlin rémnapjai.
- Öngyilkos vegyész-mérnök.
- Tarkaságok.
- Tárca: Két menyasszony. Irta: Lia.

Tervek, újra tervek . . .

Arad, február 17.

A legújabb alapítási terv, amely a gőzerővel való gyáresínálás városát emelni akarja: a selyem-gyár. Ez már egy ízben kísértett Aradon, de akkor még nem az volt a város intézőinek legfőbb gondja, hogy minél több gyár-kémény füstölögjön s így meghiusult a szép terv. Akkor a francia kongregáció pénzével Hardon gróf kísérletezett Magyarországon s Aradot szemelte ki a selyemgyártás teréül. Akkor a vízművek még magánkézen voltak s ez megakasztotta a terv keresztülvitelét, mert a vízművek tulajdonosai magas árat szabtak a gyárban fölhasználható vízkvantumért. A gyár így Sárvárótt létesült, de nem sok szerencsével mű-

ködött, mert a francia szentek tőkével létesített gyár egyszerre nagy csomó munkást falt föl. A gyárban történt robbanás következtében megindított bünvizsgálat elől el is menekült Magyarországról Hardon gróf.

A gyáralapítások ellenségei azt is mondhatják erre: milyen jó, hogy nem Aradon létesült ez az ipartelep. A balsors talán itt is úgy üldözte volna, mint Sárvárótt s most Aradon annyival több munkás keres, amennyi a sárvári gyárban elpusztult. A szent pénzekben alapított gyárhoz mindenestre illik ez a babonás érv.

Amde nem tréfa az, amiről írunk. Komoly terv merült föl a régebben, a nagy vizárak miatt elvándorolt selyemgyárnak Aradon való létesítésére. Most a víz nem lehet akadály a terv megvalósításának, mert hiszen a vízműveket elhódítottuk az angoloktól. Más kérdés azonban, hogy akceptálható-e a most országszerte próbálkozó francia pénzesopornak amaz elve, amely szerint csak francia kezében engedi meg a gyár részvényeit. Ha nagyon akarózik az aradi uraknak, — üzeni báró Castelnuovo — hát megengedik, hogy néhány papir az ő birtokukba is kerüljön. Mondhatjuk erre azt is, hogy Arad lakosságának mindegy, bárki bírja a részvényeket, csak a városnak haszna legyen belőle. Ha Arad gazdasági életében elevenen lüktető eret jelentez a több milliós alaptőkével tervezett gyár,

akkor szívesen üdvözöli mindenki. Ha a vármegyében található s kényeszerű pihenésre kárhoztatott sok-sok munkáskéznek kenyérkereső szerszámot ad ez a telep, akkor senki se bánja, ha Párisban vágják is le az aradi selyemgyár részvényének szelvényeit.

Föltétlenül lesznek olyan kívánságok, hogy ha a gyár részvénytársasága nem is aradiakból áll, de legalább az igazgatóságának székhelye legyen itt. Ez a gyár adóját a városnak biztosítaná, ami a folyton fölfelé szálló pótdók korszakában nem elvetendő óhaj. Nem olyan aprólékos és mindenáron nehézségeket teremtő akadékoskodás ez a kívánság. Nemcsak idegen tőkére van szüksége ennek a városnak a gyáralapításhoz, hanem az ipari élet fejlesztésének az is egyik egészséges feltétele, ha a város élőkölő társaságában oly férfiak forgolódnak, akik szakadatlanul hirdetik az ipar szeretetét s buzdítólag hatnak a maguk működésével.

Egy nagy gyár vezetősége, igazgatósága ebben az irányban is frissítőleg hathat. Tudjuk nagyon jól, hogy Magyarországon nem is annyira a tőke, mint inkább iparosok és kereskedők hiánya a fejlődés akadály.

. . . Messze kalandoztunk a selyemgyár alapításának tervéről való elmélkedésben. Jövedelemről, munkáskezek foglalkoztatásáról, füstölgő

Két menyasszony.

Irta: Lia.

Egy piros arcú, eleven leány szállt a vonatára. Mosolygó, pufók arcú jólélet, megelégedést árukt el. Mikor a kocsiiba lépett, nem foglalta el mindjárt a helyét, hanem az ablakhoz szaladt és kövér kezeivel jókedvűen integetett kifelé. Csak akkor jött el az ablaktól, mikor a kis vidéki állomás teljesen eltűnt szemei elől . . .

A kocsiiban kivülről csupán egy nő volt, aki fásultan ült egy sarokban és szomorúan bámult ki a szabadba. Egyszerű, sötétszürke ruha volt rajta, mely mintha csak szimboluma akart volna lenni sötét hangulatának . . . Szemeiben a lemondás bágyasztó fénye ült és fejét fáradtan hajította hol jobbra, hol balra.

A piros arcú leány megilletődéssel figyelte a nőt. Bizonyára beteg, — gondolta magában és alig tudta megállni, hogy oda ne szóljon utitársnőjének. Tudni szeretne volna, merre utazik? Milyen célból? Olyan fáradtan ül helyén, oly fehér az arcú és oly szomorú a tekintete. Már a hang kiesuszott torkán, melylyel meg akarta kezdeni a beszélgetést. Hisz vasuton nem veszik oly szigorúan az ilyen váratlan megszólítást.

— Nagysád messzire utazik? — kezdte félénken és elfogultan várta a választ.

És ime e szóra a rezignált tekintetű, szürkeruhás nő arca mintha felderült volna, s felémelkedve helyéről szíves hangon felelt:

— Budapestre utazom.

— Igazán? — örvendezett a piros arcú leány. Én is oda megyek. Nagyszerű. Együtt utazhatunk. Ugyis kissé kellemetlen, ha egy leány egyedül utazik. Különben is ez az első alkalom, hogy egyedül utazom.

— Az utazás unalmas is egyedül. Különösen olyan egyénnél, akinek a fantáziája erős működésben van és minden gondolata csak szomorúságra szolgál . . . Ha az ember a magányban irányítani tudná fantáziáját olyképen, hogy az onnan kifolyó gondolatok a lélekre semmiféle befolyással, illetve hatással ne lennének, akkor még hagyján . . . Csakhogy sajnos, a gondolat és a lélek szoros összeköttetésben van és egyik sem képes ellensúlyozni a másikat. Ez azonban nem képez mindenkinek szomorú körülményt. Csupán a viharezett, a küzdő, az érzékeny teremteseknél. Akiknél a szomorú lelkiállapot tulesigazza az agyat és a keserű gondolatok sebes árja, mint valami mély örvény magával ragadja a lelket . . .

Tisztán, finoman esengtek a szürkeruhás ajkáról a szavak. Minden szót a tökéletes megfontolás hangján mondott és a piros arcú leánynak úgy tűnt elő, mintha mindaz, amit e nő beszélt, valami tanítászerű, átszellemült elmélkedés lett volna.

— Maga persze ezt nem tudja megérteni — folytatta a szürkeruhás nő. Nem is rovom meg érte. Maga esinos, fiatal, vidám teremtes és mint ilyen, nem képes átérezni egy feldult kedélyű nő lelki állapotát. Nem is untatom a

maga tiszta, rózsás képzeletét ily rideg eszmékkel. Lám, most látom először és máris eltalálom, hogy rózsás a képzelete. Hogy honnan tudom ezt? Látom a tiszta ragyogásu szemeiről, sima homlokáról és üde arcáról. Maga szeret ábrándozni? Nemde?

A leányt oly váratlanul érte e kérdés, hogy azt sem tudta, miképp feleljen a kérdésre. A legkedvesebb módot választotta. Egy gyöngy mosolylyal felelt.

— Természetesen van már ideálja? — folytatta a szürkeruhás nő, aki fásult tekintetén keresztül barátságosan nézett a fiatal leányra.

- Ideálom csak volt.
- Volt? Hogy értem ezt?
- Mert az ideálom a völegényem lett.
- E szerint maga menyasszony? esodálkozott a szürkeruhás nő.

— Igen, az vagyok, — mondta boldogan a leány.

— De hisz oly fiatal . . .
— Tizenhét éves lettem e tavasszal. Az esküvőnk két hét múlva lesz. A menyasszonyi ruhám elkészítése végett utazom most Pestre. A nagynéném ügyes szabónő, ő varrja meg.

A leány utitársnője mélyen felsőhajtott. Szemei körül vörösés karikák képződtek, mint mikor a könyvek utat szeretnének törni.

— Szereti nagyon a völegényét?

A leány elpirult. Telt keble e kérdésre erősen lihegni kezdett és zavartan szólt:

— Szeretem. Ha látom őt, oly boldog va-

gyárkémenyekről írunk. Szóval: szörnyen optimista ez a cikk. Az olvasó szinte hajlandó elhinni, hogy az írója — *Varjassy Lajos*.

Leszámolás!

A képviselőház ülése.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Budapest, február 17.

Alig ötven képviselő van a teremben. A képviselő urak ismét távollétükkkel tündökölnek, a személyes ügyek elsimultak. Az ülés elején *Batthyány Tivadar* gróf szól az ujoncjavaslatokhoz és ezzel kapcsolatban a párttáborzat értelmében kemény szavakban utasította vissza Maniu tegnapi beszédét. A balpárt elhuzza még néhány napig a tárgyalásokat, azután meg lesz a katona is. Az ülés végén interpellációk voltak. *Andrássy* kelt ki hevesen *Pop C. István* interpellációja miatt, akinek azt mondotta válaszában, hogy a nemzetiségek a magyar kormány elleni rosszakaratu információikkal az egész világsajtót telekürtölik.

Az ülésről a következő részletes tudósításunk szól:

Az ülésen *Justh Gyula* elnökölt. Az elmúlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után felolvasták az interpellációs könyvet. Interpellációt jegyeztek be: *Hoffmann Ottó*, *Kecskeméthy István*, *Roics Milán*, *Bozóky Árpád*, *Nagy György* Mihalovich százados ügyében, *Farkasházy Zsigmond* és *Pop Cs. István* *Andrássy* belügyminiszternek az oravicai alkotmánypárt elnökéhez intézett levele tárgyában. *Popovics Dusan* multkor elmaradt interpellációját is ma fogja elmondani. Az elnök javaslatára fél 3 órakor térnek rá az interpellációkra.

Az ujoncjavaslatok

Roics Milán rövid horvát beszédében megokolja, hogy miért nem fogadhatják el a napirenden levő ujoncjavaslatot.

(Felkiáltkozás Bécsnek.)

Batthyány Tivadar gróf a függetlenségi párt megbízásából kijelenti, hogy az ujoncjavaslatot elfogadja, mert az átmeneti kormány erre kötelezettséget vállalt a koronával szemben. Az ujoncjavaslat gyors megszavazása ma különösképp azért is fontos, mert a külpolitikai viszonyok háborus jellegűek. *Maniu Gyula* tegnapi

magyarellenes és hazafiatlan beszédével kíván foglalkozni. (Élénk halljukozás.) *Maniu* már nem *Vajda Sándor* receptje szerint, elbujva, rettenkedve rágalmazta meg a magyar nemzetet, hanem nyíltan, vakmerően kiállott a fórumra és onnan szórta gyalázkodásait a nemzet arcába. A tendencia azonban kilátszik; tiszta sor, hogy Bécsbe kínálkozott fel *Maniu*, bizonyos, hogy Bécsbe beszélt, ahol ilyesmit örömmel hallgatnak. Megbotránkoztató, hogy *Maniu* úgy tüntette fel magát, mintha az összes nemzetiségek nevében szólana, pedig a nemzetiségek százával szavaztak a függetlenségi jelöltre is.

Pop C. István nevet.

Batthyány: Hiába röhög ezekre a szavakra. (Zaj.)

Pop C. István: Én nem szoktam röhögni. A grófok szoktak röhögni.

Batthyány Tivadar: Ha rágalmaikról az igazságot mondják meg, akkor cinikusan nevetnek. Ezeknek az uraknak fáj az igazság, mert utjában áll az ő nemzetellenes ámitásaiknak.

Pop C. István: Ez az igazság? A nép milliói része nincs önökkel. (Nagy zaj.)

Felkiáltások: Ne beszélj, mert kirepülsz!

(Nemzetiségi viszály a hadseregben.)

Batthyány Tivadar gróf: A nemzetiségek osztályuralommal vádolnak minket, pedig ők törekszenek arra, hogy oláh középosztályt teremtsenek. A függetlenségi párt végcélja az önálló, független magyar hadsereg. De ezt lépésről-lépésre kell kiküzdeni. Téves uton haladnak, akik itt az önálló hadsereg ellen azzal érvelnek, hogy veszélyezteti a nagyhatalmi állást. Ellenkezőleg, megerősíti, mutatja ezt a német példa. Tény, hogy a koalícióban vannak pártok, melyek nem akarnak olyan messzire elmenni, mint a függetlenségi párt, de ezek is csak azt óhajtják, hogy a közös hadsereg magyar részébe vigyék be a magyar nyelvet, a magyar gondolkodást. Visszatér *Maniu* tegnapi beszédére, melyen a legtisztább osztrák álláspont, a gyűlölködés vonult végig. Ez még a hadseregbe is be akarja vinni a nemzetiségi viszályt. *Maniu* szívesen látja a hadsereg fejlesztését, de csak ha az osztrák marad. (Nagy zaj. Felkiáltások: Gyalázat!) Nem mondom, hogy ez megfizetett beszéd volt, mert akkor csak undok dolog lett volna, de hazaárulás volt. A nemzetiségi urak nyíltan kifejezték, hogy ők ellenségei a hazának.

Pop C. István: Nem vagyunk megfizetve.

Felkiáltások: Ne beszélj! Kuss! (Nagy zaj.)

(Leszámolás.)

Batthyány Tivadar gróf: Le fogunk számolni velük. Azt mondják az izgatók, hogy a

hadsereg támasza a dinasztának. Hát a nemzet, az ezeréves alkotmány semmi? Erről nem vesz tudomást egy népképviselő. Nos, ha nem vesz tudomást, nem is való ide. A hazaárulás abból is kiderül, hogy ezeknek az uraknak nem kell, ami magyar, de kell az osztrák kultúra. Gyöngélméjük ezek, vagy rosszak?

Nagy Emil: Mindakettő!

Batthyány Tivadar gróf: Hisz ezek gyűlölik a magyar nyelvet.

Pop C. István: A mi nyelvünk rovására terjesztik.

Nemes Bertalan: Csend, Csicsó!

Batthyány Tivadar gróf: Most, mikor a nemzeti követelések kilátásai javultak, ezek gazul, gonoszul gyöngítették a nemzeti álláspontot. Abban bíznak, hogy itt majd fell fordul minden, osztozkodás lesz és jelentkeznek a koncert. De tévednek, ha azt hiszik, hogy a magyar nemzetet meg lehet törni. Ez hiu ábránd, kalandos politika, amely a monarkiát döntheti romba. Az immunitás védelme alatt nem tűrjük az izgatást.

Baloghy Ernő: Gyávák.

Kalosi József: Férgék!

Pop C. István: Ha engedjük magunkat, leigáznak. (Nagy zaj.)

Baloghy Ernő: Még mersz beszélni? Még ki mered nyitni a szádát?

Bozóky Árpád: Nem félték a pofontól?

Batthyány Tivadar: Az önök népeért ezennel is meg fogunk tenni mindent, de önökkel nem állunk ezután szóba.

Felkiáltások: Bojkottálni kell őket.

Baross János: Mint a kutyákat

Batthyány Tivadar gróf: Ha megtámadják nyelvünket, alkotmányunkat, úgy fogunk bánni önökkel, mint a kutyákkal. (Zajos eljenzés.)

Utána *Babics-Gyalszky Lyuba* beszélt horvátul.

Sziklay Ottó a következő szónok, aki visszautasítja *Maniu* kijelentéseit és a javaslatot elfogadja. (Helyeslés.)

Bozóky Árpád: Ennek a kormánynak mindenekelőtt az általános és egyenlő választói jogot kell megvalósítani, az ujoncjavaslatot pedig nincs joga a Ház elé hozni. A javaslatot nem fogadja el, hanem határozati javaslatot nyújt be katonai alreáliskolák felállítására érdekében. Mivel a tárgytól eltér, az elnök megvonja tőle a szót.

Pallavicini örgróf visszautasítja *Maniu* tegnapi felszólalását, amely után foglalkozik az ujoncjavaslatokkal. Elfogadja a javaslatot.

Farkasházy Zsigmond a házszabályokhoz szólva a miatt panaszkodik, hogy az elnök a balpárttal szemben szigorubbán kezeli a házszabályokat, mint más pártnál.

gyok. Ha közelében vagyok, rózsás kertben képzelem magam . . . Ugy szeretem, hogy . . .

— Hogy? — kérdezte kíváncsian a félbeszakított szóra utitársnője.

— Hogy meg tudnék halni érte. A mi szerelmünk forró, mint a parázs. Olyan tiszta, mint a kristályforrás és olyan mély, mint a tenger. . . Es mi boldogok vagyunk nagyon . . .

— Kevés leány ajkáról hallottam ezt. Pedig ismertem sok ábrándozó, szerelmes leányt. Azonban ábrándjaikat elnyelte a rideg valóság és helyébe megismertette velük azt, a mi a leány életében a legfájdalmasabb: a csalódást! A szerelem manapság már csak a esőndes falukban tanyázhat, hol még tiszták az emberek, ahová még nem jutott az a megfertőzőt levegő, mely a fővárost betölti.

— Van a fővárosban lakik?

— Igen. Ott élek öreg jó anyámmal, ott küzdök a létért, ezért a nyomoruságos semmiért . . .

— Hát ön még nem asszony? kérdezte naiv esodálkozással a fiatal menyasszony.

— Nem vagyok még asszony. Csak leszek. Most menyasszony vagyok . . .

— Ez utóbbi szavakat épp oly monoton, fásult hangon mondta, mint mikor valaki temetésről beszél.

— Régen ismeri a vőlegényét? — És szeretik egymást nagyon? — kérdezte érdeklődve, mikor kissé alább szállt esodálkozása.

— Lám, maga e kérdéssel még jobban tanjelét adja saját boldogságának. Mert csak a boldog emberek nem tudják átérezni más

boldogtalanságát. Már pedig minden szó, amit tőlem halott, csak egy szenvedő, vergődő lelket árulhatott el . . . Ilyképen csak ironikusan hangzik előttem az a kérdés, hogy „nagyon” szeretem-e a vőlegényemet? Nem szeretem . . .

— Akkor miért megy hozzá?

— Hogy miért? O maga boldog kis tizenhét esztendő menyasszony! Ha maga ezt megértené! Ha maga ismerné egy női lélek viszontagságait? Maga még ugyszólván gyermek. És csak a menyasszonyi címe teszi nővé. A lelke: a gyermeké. Egy boldog gyermeké, aki egyformán szépnek látja a világot és nem tudja, hogy van még egy másik világ is, mely a boldogtalan leányok lelkében él. Nekem is voltak rózsás napjaim. De elmosta azokat az ár, a csalódás árja . . . És ez lemosta arcomról a rózsákat is. Pedig korai volt e hervadás. Huszonnégy esztendő vagyok csupán.

A piros arcú leány most elkomolyodott. Szörnyülködés volt hangjában, amint féltékeny igy szólt:

— Nem szereti a vőlegényét? Hogyan lehet nem szeretni azt, aki életünk párja lesz?

— Ez igen egyszerű, boldog kis menyasszonyom. Sokkal nehezebb dolog, hogy ezé legyünk, akit szeretünk. Az élet érzéseket adott a nő szívébe. Ez érzések bakfis korban fakadoznak a lány szívében. Olyan ez, mint a tavasz ébredése. Tiszta, friss, boldogító . . . A bakfis lányt körülrajongják, szeretik, mint ahogy az ember kedveli a fakadozó illatos bimbót. Bimbó az ifju lány is. Aztán serdül-serdül, hajadon lesz belőle, kilép az élet forgatagába

és így lesz a bimbóból rózsá; csak hogy míg a rózsá saját tövisével sebez, addig őt más sebz meg. Mert minden leány életébe belevegyül az a néma harc, mely a leány szívében erős küzdelem között zajlik le . . .

De a győzelem ritkán az övé. Rendszerint ő a veszített fél, de azért kitartóan, felemelt fejjel megy előre az élet útján s míg mosolygó arccal takarja vérző sebet, ujjabb és ujjabb küzdelmekbe megy bele. És egyszerre eljön egy pillanat, amikor fáradtan áll meg, elfásultan gondol a multra, kivész belőle minden remény és lehanyatlott fővel alkuszik meg a sorssal . . .

En is ehhez a ponthoz értem. A néma harcok hosszú láncolata lezajlott bensőmben. Szerettem — esalódtam. Ujból szerettem, ismét esalódtam. Ha egy kissé megsebzik a rózsát az még mindig szép, illatos marad. De ha letörök az ágról, nem tud virulni. Ilyen a leányélet is. Ha a szíve meg van sebezve, azért ő álcázott, mosolygó arccal még hódítani tud. De ha szívet a szenvedés teljesen megtépte, akkor hiába próbálja a mosolyt, a jókedvet, hiába akarja azt a látszatot kelteni, hogy az ő kedélye még mindig friss; bágyadt, kifejezestelen tekintete, hervadt arcrózsája élő tanúsága annak, hogy lelkében nincs már tavasz . . .

A kis menyasszony megilletődve hallgatta a resignált beszédű nőt és féltékeny szólt meg újra:

— De mondja kérem, a vőlegénye tudja, hogy maga nem szereti? És ez nem fáj neki? Amikor ő szerelemről beszél, ön elárulja, hogy nem szereti?

Elnök kijelenti, hogy a házszabályokat pártatlanul kezeli.

Rakovszky István azonosítja magát az elnök szavaival.

Ezután megállapították a következő ülés napirendjét, majd áttértek az interpellációkra.

(Az interpellációk.)

Nagy György terjeszti elő interpellációját a katonai bünvádi perrendtartás reformjára vonatkozólag. Kérdi a honvédelmi és igazságügyi minisztereket, hogy mikor terjesztik elő a javaslatot.

Günther Antal igazságügyminiszter kijelenti, hogy a minisztertanács legközelebb foglalkozik már a katonai büntető perrendtartással. Reméli, hogy rövid időn belül a Ház elé terjesztheti a javaslatot.

Pop C. István Andrássy Gyula gróf belügyminiszternek az oravicai alkotmánypárt elnökéhez intézett levele miatt interpellál.

Andrássy Gyula gróf válaszában visszautasítja azokat az atrocitásokat, amelyekkel a nemzetiségi párt az egész világsajtót tele kürtöli. Kéri az interpellálót, hogy közölje ezt a beszédét is a külföldi lapokkal. A levél ügye anynyiban áll, hogy az oravicai alkotmánypárt elnöke a képviselőjelölés alkalmából őt táviratilag üdvözölte. Szóló udvariasságból válaszolt a táviratra, de levelében nem volt semmiféle utasítás, sem a tisztviselőknél, sem másnak. Egyszerűen üdvözölte az elnököt. Kéri válaszában tudomásul vételét.

A Ház tudomásul veszi a belügyminiszter válaszát, mire az ülés 3 órakor véget ért.

Kossuth bécsi útja. Budapesti tudósítónk telefonálja: A függetlenségi párt Kossuth Ferenc bécsi audienciájához nagy reményeket fűz. Kossuth hívei egészen biztosra veszik, hogy vezérük a kihallgatáson őszintén fel fogja tárni a helyzetet, ki fogja jelenteni az uralkodónak, hogy ő a békés kormányzás embere és a békés megoldás érdekében mindent elkövetett, de most már engedelményeket kell kapni a függetlenségi pártnak, máskülömben komoly nehézségek fognak előállni. A N p jelentése szerint Kossuth ki fogja jelenteni a király előtt az önálló nemzeti bankhoz való ragaszkodását, amit ha nem kap meg az ország, Kossuth egész pártjával együtt ellenzékbe megy.

A horvát bán Budapesten. Budapesti tudósítónk jelenti, hogy Rauch báró horvát bán ma Budapestre érkezett. A bán a miniszterelnökkel és a horvát miniszterrel tárgyalt.

A szürkeruhás elmosolyodott. Keserű mosoly volt ez.

— Szerelem? A mi mátkaságunkat nem a szerelem köti össze, kis menyasszonyom. Frigyüket nem a szerelem zsámolyán erősítjük meg. A mi ajkunk nem a szerelem dicsőítését rebegeti, a mi tekintetünk nem a néma érzelmeket sutlogja el, a mosolyunk nem ingerli fel egymás lelkében azt a szent érzést, aminek — szerelem a neve. Mi egymáséi leszünk, azért...

— Miért?

— Azért, hogy leendő férjem árva gyermekeinek gondozójuk, nekem pedig otthonom legyen, hogy megnyugodjak abban a révben, ahol nem kell tartanom a világ gunyos ítéletétől, melyben — sajnos — minden aggszűznek része van. Most tehát tudhatja kis menyasszonyom, milyen az a házasság, ahol a szívnek abszolút semmi beavatkozása sincs...

... Egy nagyobb állomásnál megállt a vonat. Sok utas lepte el a kocsikat. Hozzánk egy fiatal nő és egy fiatal uri ember szállt. A férfi szoroson fogta a nő karját, aki negédesen mosolygott. A kupé sarkában foglaltak helyet. Elfogultan néztek körül, mialatt mindkettő tekintete valami édes boldogságot áruolt el. Lassu, titokzatos beszédük, titkos enyelgésük mindjárt elárulta a két menyasszony előtt, hogy ezek fiatal nászutasok...

A két menyasszony egymásra nézett. A szürkeruhás könyvet törölte ki szeméből, a piros arcú leány pedig bájos zavarral nézett körül...

HÁBORU

Magyarország-Ausztria és Szerbia között.

Költözik a szerb király.

— Távirati tudósítás. —

Arad, február 17

A balkáni eseményeknek mai szenzációja Izvolszky orosz külügyminiszternek véleménye, aki Magyarország-Ausztria és Szerbia között elkerülhetetlennek tartja a háborút és kijelentette, hogy a világpolitikai helyzet nagyon feszült.

A mai balkáni eseményekről alábbi táviratainkban adunk számot:

(Péter király és Ferdinánd.)

A napokban a bolgárok új királya tudvalevőleg Belgrádon át utazott és a szerb királylyal való találkozása, ami minden ilyen alkalomkor megtörténik, egyszerűen elmaradt. De nemesak a királylyal nem történt találkozás, hanem sem magasabb állami méltósággal, sem pedig politikussal. Ezt úgy magyarázták, hogy Ferdinánd király szándékosan kerülte a szerb udvarral és a dignitáriusokkal való találkozást. Ez a felfogás azonban nem felel meg a tényeknek. Mert nem Ferdinánd király mutatkozott közömbösnek, hanem Péter, aki bolgár kollégáját egyszerűen ignorálta a maga területén. Erre pedig jó oka volt.

Szerbiának ugyanis mostanában az a politikája, hogy Törökországgal jó viszonyban legyen. Ezt pedig azért szorgalmazza, mert Konstantinápolyban támaszt keres azért a képzelt sérelemért, ami vele megesett Boszniának annexiója folytán. Azonkívül jó barátságban kell lennie Törökországgal már azért is, hogy Törökországnak az engedélyét megnyerje arra, hogy hadi felszerelését török területen átvihesse. Minthogy mostanában Bulgária és Törökország között feszült a viszony, Szerbia demonstrálni akart a tartózkodásával és azért egyáltalában tudomást sem vett Ferdinánd cárnak szerb területen való létéről. Ez volt az oka a nagy tartózkodásnak, amit azonban a bolgárok királya nem vett tulságosan tragikusnak.

(Zsifkovits állásában marad.)

Belgrádból jelentik: Teljesen megbízható forrás szerint Zsifkovits hadügyminiszter megmarad állásában. Zsifkovits a felszerelési költséget 18 millióra redukálta és a pénzügyi bizottság, valamint a pénzügyminiszter kötelezték magukat, hogy ezt a költséget nyomban megszavaztatják a skupstinával. Ezzel az összeggel azonban nem elégszik meg a hadügyminiszter, hanem fontartotta magának azt a jogot, hogy a még hátralevő 15 milliót is folyósítsa szükség esetére. Zsifkovitsnak a miniszteri székben való maradása azonban egy kabinetválságot nem zár ki. Sőt arról van szó, hogy a közmunkaminiszter Gervanics lemond az állásáról, hogy Petkovics budapesti főkonzulk helyet csináljon.

(Elkerülhetetlen a háboru)

Berlinből jelentik: Izvolszky orosz külügyminiszter véleménye szerint Ausztria-Magyarország és Szerbia között elkerülhetetlen a háboru. A külügyminiszter kijelentése szerint a világpolitikai helyzet nagyon feszült.

(Megakadályozott merénylet.)

Pétervárról jelentik: Csütörtökön egy szerb származású közös hadseregbeli főhadnagyot tartóztattak le abban a pillanatban, amikor légbe akarta röpíteni a pétervári erőd löporos tornyát. A főhadnagyot négy szuronyos katona és egy kapitány őrizete alatt szállították Zágrádba. A hír ezideig még nem nyert megerősítést.

(Költözik a király.)

Belgrádból jelentik: Az udvar és kormány Nisbe való átköltözése hamarosan be fog következni. A trónörökös kijelentette, hogy az átköltözést stratégiai okok is szükségessé teszik, mert az ott tartózkodás Belgrádban háboru esetén tarthatatlanná válna. A kormány már legközelebb Nisbe megy. A nemzeti bank aranykészletét már oda szállították.

(Szerb nyugtalanság.)

Berlinből jelentik: Szerbiában nyugtalanság uralkodik Montenegró magatartása miatt. Nikita fejedelem arról értesítette a szerb királyt, hogy Montenegró nem bírja el a folytonos hadi készülődést és hajlandó bizonyos engedmények fejében Ausztria-Magyarországgal megegyezni. Péter királyt Nikitának ez a lépése nagyon elkedvetlenítette. Szerbiában katonai összeesküvéstől tartanak, amelynek célja az volna, hogy Mirkó montenegrói hereceget ültesse a szerb trónra.

(Török önkéntesek toborzása.)

Üszkübből táviratozzák: A török képviselőház szerb nemzetiségi tagjai itt „skupstinát” rögtönöztek, amelyben két belgrádi szerb képviselő is résztvett. A belgrádi szerb képviselők pénzt adtak át a török-szerb képviselőknek önkéntesek toborzására. Eddig 600 önkéntes jelentkezett Üszkübből és környékéről. Közük mozlímok is.

(A török kormány programja.)

Konstantinápolyból táviratozzák: A Tanin szerint a tegnapi minisztertanács felülvizsgálta a költségvetést, amely 30,187,306 font kiadást és 26,376,664 font bevételt és ezenfelül 13,732,829 font rendkívüli kiadást kontemplál. A lap reméli, hogy a kamara a deficitet redukálni fogja. A rendkívüli kiadásokat pedig 2—3 évre osztja el. Riffaat pénzügyminiszteriumi főszámvevőt pénzügyminiszterre nevezték ki. A tegnapi minisztertanács foglalkozott a kormányprogrammal, amelyet Hilmi basa ma délután terjesztett elő a kamarának. A programbeszéd kivonatát hírszerint már elküldték a török nagyköveteknek. A török lapok szerint Riffaat basa londoni nagykövet nem fogadta el a neki felajánlott külügyminiszteri tárcát. Az Ikdam sajnálkozik a nagykövet ezen elhatározásán. A Szabah jelenti, hogy Achmed Riza, a kamara elnöke tegnap egy óráig tartó kihallgatáson volt a szultánnál. A Yéni Gazetta tudósítója előtt Hilmi basa azon reményének adott kifejezést, hogy az osztrák-magyar török entente-jegyzőkönyvön teendő változtatások megvitatása ma befejezhető lesz.

(Cáfolnak)

Késő éjjel jelentik még: Az a berlini távirat, amely Izvolszky orosz külügyminiszter nyilatkozatáról ad számot, nagy feltűnést keltett. Bécsi illetékes helyen — mint a P. L. holnapi száma fogja közölni — nem ismeretes, hogy a külügyminiszter ilyen nyilatkozatot tett volna, de ilyen feltevésnek nincs is semmi alapja. Ha a külügyminiszter mégis ilyen értelmű nyilatkozatot tett volna, akkor nincs jól informálva a jelenlegi helyzetről. A cáfolat a legnagyobb mértékben hangsúlyozza, hogy Magyarország-Ausztria közvetlen küszöbön álló akciójáról nem lehet beszélni.

(Pártok víszálja)

Belgrádból táviratozzák, hogy az ó és új radikális pártok közötti ellenséges viszonyt a kormány nem tudja elsimítani. Velimirovics minden valószínűség szerint be fogja adni lemondását.

PESTI TREFÁK.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, feb. uár 17.

(Tehát folytassa!) Akárhogy száguld a förtégeteg a parlament folyosóján, a jókedvű anekdotázók azért nem némulnak el. Hálás közönségükkel megvonulnak egy sarokban és ott mondják el a legfrissebb eseteket. Ezek közül való az alább következő is, amely Hajdumegyében történt.

Szociálisták tartottak gyűlést az elmúlt vasárnap. Volt ott vagy két-háromszáz földmunkás — ráérnek most a dologtól — és illő áhitattal hallgatták a központi szónok förtélyos beszédét. Persze jelen volt a szolgabíró is, hogy valamiképp izgatás ne legyen. Az agitátor hirtelen keményebb tónusba csapott át, ami nem volt inyére a szolgabírónak.

— Nem engedem meg, hogy tovább beszéljen! — rivallt rá.

A szónok elhallgatott. A gyűlés elnöke, egy jóképű magyar, mintha semmi sem történt volna, így szólt az egybegyűltekhez:

— Tisztelt népgyűlés, mint hallották, a tekintetes szolgabíró ur azt indítványozta, hogy a szónok ne folytassa a beszédét. Akik ezt az indítványt elfogadják, nyujtsák föl a kezüket.

Mindenki fölemelte a kezét. A szolgabíró el volt képedve, nem tudott szóhoz jutni, az elnök pedig folytatta:

— A népgyűlés egyhangulag kimondta, hogy hallani akarja a szónokot. Tessen hát folytatni!

A honatyák jókedvűen hallgatták a furfangos paraszt csinyjét és siettek elmondani — *Justh* Gyulának.

(Az újságíró.) Különböző szeszelyei vannak a mánásoknak. Egy grófunk például, aki az évnek csak egytizedrészét tölti Budapesten, határozottan rosszul érzi magát, ha nem látja a nevet nyomtatásban. *Diem perdidit*, gondolta a római császárral, ha reggelenkint megnézte a lapokat és hiányzott a neve. Viszont a derék gróf sokkal jelentéktelenebb ember volt ahhoz, hogy a neve olyan sűrű szerepeljen. Jelentéktelensége tudatában szívesen áldozott, ha egy újságíró megemlítette a nevét. Mondanunk se kell talán, hogy a gróft megrohanták a Garai Manók, az álhírlapírók, akik aztán zuglapokban forgatták a mánás nevét.

Történt azonban, hogy a gróf egy családi esemény révén tényleg aktuális lett. Fölkereste egy hírlapíró, egy igazi hírlapíró, (ma már ezt a jelzőt is hozzá kell tennünk) aki intervjút csinált vele. A gróf rendkívül boldog volt és a látogatás végeztével mosolyogva szólt:

— Kérem, kedves barátom, fáradjon el a titkáromhoz.

Az újságíró tudta, hogy miről van szó, tehát — nem kereste föl a titkárt.

A gróf még aznap kérdezősködött a titkárnál, hogy fölkereste-e X. újságíró és — mennyit adott neki.

— Nálam nem járt senki, — felelte a titkár.

— Tyhü, — vakargatta fejét a gróf — akkor biztosan álhírlapíró volt.

(Borkmann léptei.) Egyik vidéki városban, egy vendégház alkalmából *Ibsen* híres színművét, *John Gabriel Borkmann-t* mutatták be. Kezddik az első felvonás, Borkmann felesége és Elza néni halkan beszélgetnek a multról és jelenről. A jelenet alatt felülről állandóan léptek kopogása hallatszik. Ezek *John Gabriel Borkmann* léptei, aki öt évi raboskodása és nyolc esztendei önkéntes magánfogsága alatt hozzászólt ahhoz, hogy folytonosan négy fal közt járkaljon föl és alá.

A közönséget hirtelen megzavarta egy rendőrbiztos, aki fölemelkedett a nézőtérre és a színpad bejárata felé tartott. Felvonás közben okát tudakolták a rendőrtiszt hirtelen távozásának, ami nagyon

nyugtalanította a publikumot. Később megtudták, hogy a biztos, akinek tudvalevően az a föladata, hogy a színházban a rendre vigyázzon, megjelent a színpadon és a rendezőhöz a következő hivatalos felszólítást intézte:

— Meg kell tiltani a *kulisszatolókat*, hogy folytonos föl- és aljárkalással az előadás menetét zavarják.

(A füző.) Kisebb társaságban egy orvos és egy feminista vitatkoztak a füzőről. Természetesen tudományos szempontból. Nem tudtak megegyezni s már-már abbahagyták a vitát, amikor megszalt egy fiatal menyecske:

— Ha a nő nem visel füzőt, hamarabb jelentkezik a golya, ha meg visel, hamarabb jelentkezik a férfi.

Öngyilkos vegyész-mérnök.

Amerikai párbaj áldozata.

— Távirati tudósítás. —

Arad, február 17.

A szabadkai Klotild műtrágyagyár lakásoknak berendezett szárnyépületében ma éjjel — mint tudósítónk jelenti — szenzációs öngyilkosság történt. A gyár egyik fiatal vegyész-mérnöke, *Hönig Samu* előbb ciankalioldatot ivott, azután halántékán lőtte magát és szörnyet halt.

A megdöbbentő öngyilkosság részleteiről szóló tudósításunk a következő:

Hönig Samu a szabadkai Klotild műtrágyagyár tisztviselői karának egyik legfiatalabb tagja volt. A 24 éves alacsony termetű, borotvált képű fiatalember Budapestről ment Szabadkára és csakhamar a társaságokban is jól ismerték és megkedvelték jó módoráért. Az utóbbi időben *Hönig* kissé zárkózottabb lett és ritkán mutatkozott a társaságokban. Azt azonban senki se sejtette, hogy az öngyilkosság végzetes elhatározása érlelődött meg benne ezen idő alatt.

Tegnap este tíz órakor feküdt le *Hönig*. Reggel 7 és 8 óra között bezörgött hozzá *Alexi Géza* szolgálja, hogy felköltse. A zörgésre azonban senki sem válaszolt, mire a szolgálja felkereste *Littmann dr.* gyárigazgatót és jelentette neki, hogy a mérnök nem ébredt fel. Az igazgató azt az utasítást adta a szolgának, hogy jobban zörgessen, de mikor *Alexi* ismét hiába zörgött, az igazgató és *Rosenthal József dr.* gyári vegyész kinyitották *Hönig* szobáját, hova belépve rögtön megállapították, hogy a szobában elterjedt különös szag ciántól ered. Odamentek *Hönig* ágyához, hol a fiatal vegyész halva feküdt. A hulla jobb hüvelykujján egy kis pörsenés volt, jobb halántékán pedig néhány eszapp vér jött ki. Mellette az ágyban volt egy kis fekete revolver, melyből két golyó hiányzott. Az éjjeli szekrényen egy negyed pohár víz alján cian-oldat volt. Konstatálták, hogy *Hönig Samu* még az éj folyamán ciankali oldattal megmérgezte magát, azután revolverből kétszer halántékán lőtte magát. Az egyik golyó csak a halántékát surolta, a másik azonban fejébe hatolt és rögtön megölte.

A szerencsétlen fiatalember végzetes tettének okát hátrahagyott levél nem magyarázza meg. Azt hiszik, hogy amerikai párbajnak lett az áldozata. *Hönig* gyakran foglalkozott azzal a gondolattal, hogy külföldön telepszik meg, sőt néhány hónappal ezelőtt utlevelet is váltott Amerikába. A szabadkai rendőrség erősen nyomoz a rejtélyes öngyilkosság ügyében.

Az aradi kulturpalota.

Beszámoló a budapesti utról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 17.

Az *Aradi Közlöny* megírta, hogy a kulturház kérdésének megoldását a városhoz küldött leiratában maga a kultuszminiszter sürgette meg. Azon nézetünknek adtuk kifejezést, hogy valószínűleg *Kadocha-Lippich Elek* aradi látogatása alkalmával szerzett tapasztalatok is hozzájárultak az ügy végleges lebonyolításához. Nem csalódtunk. *Lippich* miniszteri tanácsos ki is jelentette *Szántay Lajos* műépítész és *Kovács Vince* iskolafelügyelő előtt, akik nála jártak hétfőn és kedden, hogy már *Apponyi gróf* miniszternek beszámolt aradi utjáról, s ez alkalommal figyelmét felhívta a kulturpalota mihamarabbi felépítésének szükségességére. De nemcsak itt, hanem mint *Kovács Vince* ma a polgármesternek jelentette, valamennyi fórumon a legmelegebb érdeklődést és a legnagyobb jóindulatot tapasztalta s a miniszter legközelebb már értesíti a várost arról, vajjon milyen formában folyósítja az állam segélyét.

Háromszázezer koronával járul hozzá az állam a körülbelül négyszázötven—négyszáznyolevan ezer koronába kerülő palota felépítéséhez. Százötvenezer koronát a muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelőségének költségelirányzata, százötvenezret pedig a kulturházak ötszázezerkoronával abonált büdzséje visel. Vajjon ez utóbbit mint annuitást, vagy más alakban folyósítják-e, az ma még eldöntetlen.

A most folytatott tárgyalások azért váltak szükségessé, mert a *Szántay Lajos* műépítész által készített tervek módosultak az által, hogy a város a kulturházban a zenede, továbbá a képzőművészeti társulat és a filharmonikusok részére is helyet akar teremteni.

János Benedek dr. *Szántayval* és *Kovácsal* együtt tanulmányozta át az újabb terveket, valamint a polgármesternek ama pótlólag felküldött előterjesztését, amelyben a megváltozott viszonyoknak megfelelőleg arra figyelmeztette a minisztert, hogy az eredeti koncepciótól eltérőleg a kulturpalotában egy előadói és kísérletezési teremre, továbbá az imént említett célokra szükséges helyiségekre is tért enged a város. A bemutatott rajzok az előadó legnagyobb tetszésével találkoztak, ki is jelentette, hogy nagy mérvben előmozdítja az állam támogatásának készségét az a körülmény, hogy a város intenzíven akarja fejleszteni a közművelődés ügyét a megfelelő otthon építése által. Meg is ígérte, hogy az ügyosztály a maga részéről a kérelmet a legmelegebben ajánlja a miniszternek.

Felkeresték ezután *Kadocha-Lippich Elek*et, aki szintén áttanulmányozta az átalakított terveket. A miniszteri tanácsos — mint említettük — kijelentette, hogy ő aradi utjában tapasztaltokról referálva *Apponyi gróf* miniszternek, a kulturpalota ügyét teljes meggyőződéssel ajánlotta annak legmasszebbmenő jóakaratu figyelmébe.

Molnár Viktor államtitkárnál is tisztelegtek a város kiküldöttei, a kívül behatóan megismertették az ügyet és aki szintén megígérte támogatását.

Felőrai kihallgatáson fogadta végül őket *Apponyi gróf* miniszter, aki előtt *Szántay* építész a legrészletesebben magyarázta el a terveket. A miniszter a kérdés egész anyagát előadatta s kijelentette, hogy a legjobb akarattal fogja rövid időn belül elintézni.

PRÓBAMOZGÓSÍTÁS.

Izgalom a hetedik hadtest területén.

Távirati tudósítás —

Arad, február 17

Az ország minden részéről kapunk híreket mozgósításról és háborús készülődésről. Ezek a hírek valamennyien azokra a félhivatalosan is beismert szükségszerű intézkedésekre vezethetők vissza, amelyek arra szolgálnak, hogy a hadsereg minden eshetőségre készen álljon, a nélkül, hogy ez intézkedések magukban véve bármely következtetésre alapot adnának. De épen oly természetes dolog, hogy a hadvezetőségnek e szükséges intézkedései nyugtalanságot keltenek a közönség körében s a helyzet bizonytalansága által okozott izgalomban a közönség túlzott jelentőséget hajlandó tulajdonítani még oly rendeleteknek is, amelyek más körülmények között teljesen észrevétlenek maradnának. Ez a magyarázata annak, hogy *Egerben* nagy feltűnést keltett a *kassai* tábori püspökség távirata arról, hogy az egri katonákat azonnal gyóntassák meg. Tegnap az egri 60. gyalogezrednek nyolcszáz embere gyónt meg és áldozott, úgy hogy az egri templomban egész nap folyt a gyóntatás. Egerben a háborús hírek hatása alatt általános a meggyőződés, hogy a tömeges gyóntatás nem jelent kevesebbet, mint hogy az egri gyalogezred lesz az első, amelyet elküldenek Szerbia ellen.

Nagyváradról pedig olyan jelentés érkezett, mintha a temesvári VII. hadtestet mozgósítanák. Ez a tudósítás, amely Aradot nagyon közelről érinti, a következőleg szól:

A nagyváradai kaszárnyáknak tegnap nagy eseménye támadt. Titkos távirati intézkedés jött Nagyváradra, hogy a *mozgósítási* előkészületeket a lehető legrövidebb idő alatt fejezzék be. A rendelet érkezése összeesik azzal a külpolitikai eseménnyel, mely — mint ismeretes — akörül mozog, hogy a nagyhatalmak szabad kezet adnak Ausztria-Magyarországnak Szerbia okkupálására. Az előre látható körülmények már korábban magukkal hozták a *7-ik hadtest mozgósítását*, ami már régebben előkészítés alatt áll. E hadtesthez vannak hadrendileg beosztva a Nagyváradon és Aradon állomásozó ezredek, kivétel nélkül, melyek elő is készítettek a mozgósítást.

A külpolitikai események hirtelen változása most megérzik a kaszárnyákban is. A nagyhatalmak állásfoglalásának hírére jött a készületeket berekesztő távirat. És ezzel az eseménnyel van összefüggésben az a váratlan vizsgálat is, melynek megtartása céljából Balázs György altábornagy, az első honvédkerület parancsnoka tegnap Budapestről Nagyváradra érkezett. Balázs György altábornagy minden előzetes bejelentés nélkül érkezett Nagyváradra, ami maga is jelzi a vizsgálat sürgősségét. A kerületi parancsnok ma megkezdte a 4-ik honvédgyalogezred *mozgósítási készületeinek felülvizsgálását*. E vizsgálat után — mint katonai körökben beszélnek — *próbamozgósítás* lesz. A honvédség készületei ezuttal egybevágnak a közös hadsereg előkészületeivel, mert a hadrendi beosztás ugyanezre hadtestbe osztja Nagyvárad összes ezredeit, melyek eszerint próbamozgósítás előtt állanak.

SPORT.

— **Országos vivőverseny.** Ma záródnak le a nevezések a vasárnapi vivőversenyre, mely az eddigi előjelekből ítélve is, rendkívül változatos képet fog nyújtani. Állandó érdeklődéssel nézi a közönség a Hoffmann Antal kirakatában

kiállított értékes tiszteletdíjakat, melyeket a klub elnöksége ma vett kezeihez özv. Jakabffy Zoltánné urasszonytól, Fábry Sándor dr., a „Maros” elnökétől, Andrányi Károlytól, Háromy László dr., a „Wesselényi Vivő-Club” elnökétől, bélafalvi Fekete Miklós dandárparancsnoktól, Sehor Lajos főmérnöktől, Tedeschi Viktor igazgatótól, Gutzjahr Mihály földbirtokostól. Az eddigi nevezések között látjuk Budapest, Nagyvárad, Szeged, Debrecen legjelesebb versenyzőit, kik között nem kisebb nevek, mint Móriéz István, Akay Elemér, Schenker Zoltán, Szende Dezső, Scheffer Pál, Manotti Lajos, Tórs Tibor, Frankó Zoltán, Marzso Lajos, Ravazdy György stb. szerepelnek.

BESZÉLGETÉS Swärdström Valborggal.

*

Arad, február 17.

Délután négy óra volt, mikor Swärdström Valborg és a kvartett többi tagjai: Sigrid, Astrid és Olga Tarnay Lajossal és Valborg férjével Aradra érkeztek. A négy kedves svéd művésznő, kiket kifárasztott a sok vendégszerepléssel és koncertezéssel járó utazás, amint Aradra ért, mindjárt orvost keresett. A kvartett vezetőjének, Valborgnak kissé meghűlt a toroka, de a jó szerencse épen akkor hozta Werner doktort a „Központi Szálló”-ba, mikor Tarnay már küldöncöket akart szétszalasztani a városba egy gégeorvosért. A művésznő rekedtsége nem bizonyult komoly ügynek, amint arról az esti koncert közönsége is tanuskodhat.

A koncertől azonban más helyen számol be a kritikus toll; ezek a sorok egy kis interjú-félének vannak szánva. A kvartett vezetője, a legidősebb, de azért bájosan fiatal Swärdström művésznő: Valborg volt olyan szíves és fogadta a mai koncert után az *Aradi Közlöny* egyik munkatársát. Az énektől és a szép sikertől kipirult arccal kezdte:

— Igazán örülök, hogy az aradi közönség megint olyan meleg szeretettel fogadott engem és kolléganőimet, mint a múlt esztendőben. Azután a kis incidens után, ami Aradra jöttünkkel megelőzte, szinte már attól tartottam, hogy Arad közönsége még hálátlannak tekintene s azt hinné, hogy én terjesztettem Aradról azokat a fatális híreket...

Közbevágtam a művésznő szavaiba, hogy elmondjam az „eset” igazi történetét.

— ... Hagyja, hiszen már tudjuk, hogyan történt a félreértés. Eleinte kissé kellemetlen volt nekünk; átvettük a *stockholmi lapok* is, rómhírek terjedtek el, de most már a svéd lapok is helyreigazították a tévedést. Tudom, hogy az aradi lapok nem tehetnek róla és igazán köszönöm ezt a nagy csokrot — a művésznő itt rámutatott arra a fehér kaméliából álló csokorra, amelynek svéd nemzetiszínű szalagján ez állott: *Az Aradi Közlöny szerkesztősege igaz tisztelete jeléül a Swärdström-négyesnek* — s higgye el, hogy nagyon jól esett az aradi közönség lelkes ünneplése. El is határoztuk, hogy bár mindenféle nagyon el vagyunk foglalva, még egyszer eljövünk Aradra.

— Hova mennek most? — kérdezősködtem tovább.

— Most tovább folytatjuk utunkat a vidéken egészen ápriliséig, de közben Budapestre is megyünk, ahol én szerződéseim szerint az Operában vagyok még husz vendégszereplésre kötelezve. Sigrid, Astrid és Olga ez alatt is a vidéken énekelnek: Kolozsváron. Nagyváradon és még sok helyen. Április végén — sajnos — feloszlik a kvartett: én valószínűleg a budapesti Operánál maradok állandó vendégszerep-

lésre, kettő közülünk a stockholmi Operának lesz tagja, egyik pedig szintén jó helyre megy — férjet kap. Egyedül én szándékozom hosszabb ideig Magyarországon maradni s remélem, hogy ez alatt az idő alatt az aradiakat is fogom néha látni...

Szívélyes kézszerítással bucsuzott el a kedves művésznő, hogy egy kis jól megérdemelt pihenéssel készüljön a holnapi utazásra.

Berlin rémnapijai.

A hasfelmetszők nyomában.

— Távirati tudósítás. —

Arad, február 17.

Napról-napra fokozódó rémületben, lázas ijedelemben remeg egész Berlin, amióta egy vagy több rejtélyes gonosztévő, vagy örült fenevad a bestiális, véres merényletek egész sorát követte el *fiatal asszonyok és leányok ellen*. Minden napra öt-hat ilyen vérengzés esik, már husznál többre szaporodtak a legfelháborítóbb támadások és a perverzus, vérgőzre szomjas gazok ebben a népes, nagy városban *minden egyes alkalommal nyomtalanul* eltűnnek, elmenekülnek. Rárontanak a gyanútlan asszonyra, vagy leányra, késsel mindig a combjába, az altestébe, vagy a hasába döfnek, s mialatt a sikoltozásra összecsendült utca a sebesültet ápolja, az örült gyilkolók hihetetlen ügyességgel eltűnnek.

A rendőrség tehetetlen a rejtellemmel szemben s az ezer márkát, amelyet a bűnös vagy bűnösök fejére tűzött ki, háromezer márkára emelte fel. A rémületet azonban mindez nem csillapítja, az izgalom nőttön-nő, mert a félelmetes öldöklések nemhogy szűnnének, hanem tegnap és ma még fokozottabb mértékben ismétlődtek.

Ma aztán végre a rendőrségnek sikerült úgy látszik a tettesek közül néhányat kézrekerítenie.

A mai nap rémes eseményeit a következő táviratok mondják el:

Berlinből jelentik: Tegnap éjjel Berlin külvárosában, Wilmersdorfbán, a Tübingenstrassében olyan eset játszódott le, amely valószínűleg megkönnyíti a rendőrség munkáját, hogy a rettegett hasfelmetszőt letartóztassa. Egy férfi megtámadott egy asszonyt; az asszony védekezett, megragadta a férfi nyakát és a gallérját letépte. A suhanc elrohant. A gallérra — egyszerű vászon gallér — tintával írott szám van, aminővel a fehérneműt a mosóintézetekben szokták megjelölni. A gallér 37—38 centiméter hosszú, ami arra enged következtetni, hogy tulajdonosa vézna legény lehet. Az eset emlékeztet arra, hogy tíz év előtt a bécsi rendőrséget egy kézelő vezette a hírhedt Gröschl betörő nyomára, aki ezt a gyilkosság színhelyén felejtette.

Hippe főkörmánytanácsos, a berlini rendőrség főnöke kijelentette, hogy a közönség közreműködése híján aligha sikerül a merénylő elfogatása. A közönség pedig épen a megfordítottját eszeleksi annak, amit eszelekednie kellene: csak az áldozattal törődik, a merénylőt pedig futni engedi. És utalva a legutóbbi esetre, amely a Gitschiner-utcában, a Hochbahn pályaudvar közelében, egy rendkívül forgalmas helyen történt, csodálkozását fejezte ki, hogy nem akadt senki, aki a merénylőt áldozta volna.

Hogy egy vagy több merénylővel van e a kutatásnak gondja, azt megállapítani nem lehet, bár a sebek azt igazolják, hogy a szurások egyazon késtől származtak. A személyleírások is egy tettes mellett szólnak. A leírások szerint 25 éves suhanc lehet, serkedező bajuszsal. Cilinder fővege van. De mind e leírások nem alkalmasak, hogy tiszta képet szerezzenek a merénylő személyéről.

Berlinből jelentik: Leírhatatlan az izgatottság. A berlini egyetemi polgárok felajánlották szolgálatukat a rendőrségnek s re-

volverrel fölfegyverkezve széledtek szét a nyomozásra.

Berlinből táviratozzák, hogy azok a mérenyletek, amelyeket néhány nap óta ott több nő ellen ismeretlen tettesek elkövettek, ma sem szüneteltek. Ma ismét három nőt sebesítettek meg Reichdorfbau, Berlin egyik külvárosában. Négy férfit a rendőrség letartóztatott.

Pénz helyett tanácsi végzés.

Zugolódnak a vállalkozók.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, február 17.

A gazdasági harc szülte meg az adósok proskripcionális lajstromát: a fekete könyvet. Aki oda belekerül, annak befellegzett. Nem azt jelenti a szomorú könyvben való szereplés, hogy az illető nem hitelképes, hanem ami a hitelező szempontjából még ezerszer szörnyűbb dolog: hogy rossz fizető. A keze nehéz. Remélhető, hogy rövid időn belül megszületik a rossz hitelezők, de különösen a rossz munkaadók fekete könyve is és a szokásos „Isten nevében” után az első egész oldalra fekete festékkel rajzolják bele Arad város nevét. Ezt a várost tudniillik a vállalkozók nem sokára bojkottálni fogják. Nem is reagálnak majd az árlejtéseire, nem reflektálnak az olyan megtisztelő megbiztatásra, amelynél a munkát tisztességesen és a szerződés szigorú betartása mellett elvégző iparos és vállalkozó a saját pénzére, a becsülettel megszolgált járandóságaira a saját zsebéből ráfizetni kénytelen.

Arad városa tudniillik a hidmunkák vállalkozóit készpénz helyett tanácsi határozatokkal és végzésekkel fizeti ki. Pénz nincs, a bankok a szégyenkölcsönt, vagy mint a háborús hangulathoz és kölcsönhöz illően a polgárság elnevezte, a hadihitelt még nem folyósították, s a vállalkozók kénytelenek a tanácsi végzéseket pénzügyhatóságnál diskontáltatni. Ez a pénzügyi művelet nem megy barátságos szíves-számba, s a pénzügyhatóság a pénzesés dacára is elég magas kamatláb mellett váltják aranyra Arad tekintetes tanácsának írását. A kölcsönügyre vonatkozó akták a miniszteriumokban hevernek, várják a jóváhagyást. Ma, az iparosok és vállalkozók panaszára a tanács újból felírt és sürgeti a kölcsön folyósítását lehetővé tevő miniszteri aláírást, de nagyon jól tudják a városházán, hogy minden sürgetés hiábavaló és csak tintapazarlás.

Az Eötvös-utcai hid pillérei is próbára teszik majd a Maros iszapos hullámaival s a kormányhatósági jóváhagyás még mindig késni fog. Két miniszterium, a kereskedelmi és belügyi vitatkozik egymással s természetes, hogy Arad város renoméja fizeti meg az árát.

Ime, ez a kölcsön, akárhogy akarták is a városházán az ellenkezőjét bizonyítani, megérdemli azt a díszjelzőt, mellyel mi elláttuk. Szégyen-kölcsön az. Szégyenletesen súlyos feltételekkel sózták a város nyakába a bankok, azt gondolták, hogy ha van a föld kerékségén egy város, amely belekezd a hidak építésébe anélkül, hogy a pénz kezei közt lenne, akkor adja le a hadi sarcot. Szégyenkezünk kell a vállalkozók és iparosok előtt, akik keservesen és kétszeres árát adják annak, hogy Arad város volt szíves rájuk bízni a hid-munkákat. A legjobb hiszemben írták alá a szerződést, mert azzal nyugtatták meg őket, hogy a pénzben térdig gázol a város, a miniszteriumok néhány napon belül elintézik a kölcsön-ügyet.

A miniszteriumok ezt nem teszik meg. Ott tartják maguknál a gyönyörű szerződéseket, olvassatják szorgalmasan, jót mulatnak

rajta, mert ilyen tragikomikus ügyirat ugysem mindennap kerül eléjük. Mi is szeretnénk mulatni a dolog felett, ha nem lenne olyan keservesen aradi.

Zsentrilányból ujságárus-asszony.

Kastélytól a szalmazsákig.

— Fővárosi tudósítónktól —

Arad, február 17.

Budapestben, a Rókus-kórház egyik másodemeleti kórtermében egy nagybeteg öreg asszonytápolnak ma dél óta. Délelőtt a kegyetlen téli hidegben fázva, az éhségtől remegő hangon kínálta még a járókelő közönségnek az ujságokat: a sikos járdán azután eleszott és oly szerencsétlenül vágódott oda, hogy a lábát törte. A kórházban kiderült, hogy özvegy Smertnik Sándorné, s nem aféle egyszerű ujságárus-asszony, hanem a híres Meszlényi-familiából való és valaha szebb napokat látott.

Egy ujságíró fölkereste a kórházban a szerencsétlen asszonyt, aki elmondta életének szomorú kálváriáját.

— Az élettörténetemet mondjam el? — kezdte elbeszélését és szája körül fájdalmas mosoly jelent meg. Szomorú dolog az nagyon és fáj a visszaemlékezés azokra a szép időkre, amelyekben részem volt. Meszlényi-leány vagyok és előkelő uri családból származom. A sors azonban kegyetlen volt hozzám, az élet legválogatottabb csapásait mérte rám s odajutottam, hogy végül nem volt egy betevő falatom sem és kénytelen voltam kiállni az utcasarokra ujságokat árulni. S most tetejébe, ez a szerencsétlenség is. Évekkel ezelőtt óriási birtokunk volt Fejérmegyében, Velence körül. Husz szobás kastélyban laktam, amely körül nyolc holdas, gyönyörűen ápolt angol park terült el és négyes-fogaton jártam. Megvolt mindenem és ünnepeltek az emberek. A szerencsétlenségem ott kezdődött, hogy az uram tivornya társaságokba keveredett, olyan lakomákat rendezett, hogy hét vármegyében beszéltek róluk és kúrtyázni kezdett. A pezsgő, a kártya meg a cigány lassanként mindent felemésztettek. Siettetten az anyagi romlást, hogy a cselédség, nem lévén senki, aki a gazdaság után nézne, mindent ellopott, amit lehetett. Amikor az uram meghalt, újra került a birtok, elérkeztek mindent és én nyolc gyermekemmel a legnagyobb nyomorban maradtam. Feljöttem Budapestre, ahol két gyermekemet ragadta el a halál. Az utolsó, a legfiatalabb fiamat már taníttatni sem tudtam. Így lett rikkancs ő is. Keserű megpróbáltatásokat kellett végig szenvednem, sokszor nem volt hová lehajtani a fejemet és hányszor nem volt egy betevő falatom. Amíg szegény Meszlényi Lulu, a képviselő élt, még csak volt, aki olykor segített rajtam. De aztán!... Két esztendővel ezelőtt ért utoljára egy kis napsugár. Meszlényi Bence és Pál, akik földbirtokosok Fejérmegyében, küldtek husz-husz forint ajándékot. Azóta nem volt kihez fordulnom. Az édesapám, aki szintén tönkrement, most nyolevan esztendő és a pénzügyminisztériumban hivatalnok. Azt mondják, száz pengője van egy hónapra. Szegény ember, ő nem segíthet. Meg aztán mostohaanyám is van...

A szerencsétlen asszony reszkető hangon mondta el ezeket és az izgatottságtól kimerülve rogyott vissza a párnájára. Rettenetes fájdalmak vannak és az orvosok azt hiszik, hogy amputálni kell a lábát.

Összeütközött erdei vonatok.

Vasuti karambol a Laendler-telepen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, február 17.

Botfej község rengeteg erdőségében ma reggel súlyos vasuti katasztrófa történt. A Laendler-ipartelep erdei vasutja ütközött össze egy szembejövő iparvonattal s a katasztrófa félelmes arányokban fejlett ki a meredek domboldalon, a vészes találkozás színhelyén. A teljes erővel lefelé robogó terhelt vonat ráfutott a felfelé kapaszkodó vonatra s izzé-porrá roncolta a mozdonyt s az egész kocsisort. A vonat két alkalmazottja sebektől borítva, összezuzott tagokkal menekült a romhalmaz közül, mely csodák-csodája, hogy el nem temette őket. Kistófolótti Ferenc és Pojtz Péter így is örök nyomorékjai lettek a véres katasztrófának.

A nagyszabású vasuti szerencsétlenségről tudósítónk a következőket jelenti:

A Laendler-féle faipartelep botfeji erdejében reggel 7 és 8 óra között két iparvasut összeütközött. Nagy köddel jött a reggel és a későbbi órákban sem oszlott a hegyek, erdők belsejében. A köd homályában végzetes tévedést követett el a vonal egyik váltóőre, aki a lefelé robogó vonat elé bocsájtott egy másik kocsisort. A vonal úgy van kiépítve, hogy a völgyben levő telepen kitérők állanak s a hegyoldalon felfelé magányos vágány vezet a vállalat erdeinek belső pontjaihoz. A forgalmat a vonalon úgy bonyolítják le, hogy a pálya alján levő kitérőn várják be egymást a le- és felmenő vonatok. Eberem kell ügyelni arra, hogy a pályán egyszerre két vonat szemközt ne induljon. Ez a végzetes tévedés ma reggel megtörtént.

Súlyos teherrel rakottan robogott le a felső erdőkből az egyik vonat. A nehéz rakomány hajította a kis mozdonyt, mely rendszerint merész iramlással száguld lefelé roppant terhével, a nyilegyenes pályán. Már jött dübörögve a köd megett a terhelt vonat, mikor a kitérőnél ráengedték a sinre a felmenőt. Lassan, küzködve haladt ez felfelé s csak nehezen boldogult az üres kocsik vontatásával. Mintegy ötven méternyire lehettek egymástól, mikor bomlani kezdett a mozdonyok előtt a köd és egyszerre mindkét mozdony vezetője meglátta egymást. Vészes sipjelek hangzottak el gyorsan és ellengőzt adva, lassítani próbálták a száguldó vonat futását. Pillanatok kérdése volt és már látszott, hogy a veszélyt nem lehet elkerülni.

Az alulról kuszó vonat mozdonyvezetőjét megriasztotta a szerencsétlenség lecsapása és odahagyta életveszélyes helyét. Mielőtt még a katasztrófa megtörtént, a mozdonyvezető leugrott a gépről. Az ugrás megmentette életét, bár közben súlyos sérülést szenvedett.

Alig hagyta el gépét a menekülő mozdonyvezető, a másik pillanatban megtörtént a katasztrófa. A lefelé robogva jövő, teherrel rakott vonat rácsapott a lassabban, kuszva igyekvő mozdonyra, amelyen már senki sem volt és porrá törte. A felső vonat mozdonya is összeütközött a heves összeesapás miatt és a gép roncsai rázuhantak Kistófolótti Ferenc mozdonyvezetőre és Pojtz Péter fűtőre. A két ember valami szerencsés véletlen folytán az összeütközés pillanatában kibukott a pályatestre. A rohanó kocsisor hatalmas erővel furakodott előre és a feltorlódott roncsokon egymás fölé toltak a nehéz kocsik.

Az összeütközés zaja lehallatszott a telepre, ahonnan gyorsan kifutottak a szerencsétlenség színhelyére. Pojtz Péter fűtő a derékán szenvedett veszélyes sérülést. A szerencsétlen embert hordágyon szállították lakására. Kistófolótti Ferenc mozdonyvezető a ballában, sérült meg veszedelmesen. Lábszárcsontja megrepedt és karjai kificakodtak. Az orvos veszedelmesnek mondta sérüléseiket és a szerencsétlenek életük végéig munkaképtelenek lesznek.

A szerencsétlenségről a botfeji telep telefonon értesítette a Beelen lakó Andrási Béla üzletvezetőt, ki nagyszámu segélyesapattal ment a katasztrófa színhelyére.

MEGKEZDÖDIK a pályaudvar építése.

A kereskedelmi miniszter igéri.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 17

Nincs talán egyetlen egy intézménye Aradnak, amelynek minden egyes fázisát, évek hossza óta tartó vajadásának minden jelentős és jelentéktelen nuánszát annyi érdeklődéssel kísérte volna a közönség, mint a személpályaudvar felvételi épületének építését. Az aradi ember szinte becsületbeli kötelességének tartja kijelenteni, ha egy idegennel beszél, hogy: *a jövő esztendőben azonban már lesz díszes és tágas pályaudvarunk.* Valami nagyot, valami tudja az isten micsoda jelentőséget várunk ennek a mai iromba és piszkos épületnek az eltűnésétől, elpusztulásától. Évek óta számolnak be a lapok arról a laikus szemnek alig feltűnő, radikális átalakítási munkáról, mely az aradi pályaudvaron folyik, s eddig is már milliókat emésztett meg. De ez nem látszik, csak illatában érzik. A közönség a nagy, a város elején már impozáns bevezetésül szolgáló pályaudvari épületet szeretné látni.

Csak nemrég irtuk meg, hogy a tervei jóvá vannak hagyva és már készül az árlejtés kiírása. Most állítják össze a részletes költség-előirányzatot és nemsokára megjelenik az árlejtési hirdetmény a hivatalos lapban. Ezzel aztán valóra válik évek reménykedése, megszűnik az örökös panaszkodás, melyeket meghallott a kereskedelmi miniszter is. Az Aradi Közlöny értesülésének megbízhatóságát most maga a legilletékesebb fórum, a kereskedelmi miniszterium igazolja, a kereskedelmi és iparkamarához ma érkezett leiratával.

Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara ugyanis múlt évi jelentésében a kereskedelemügyi miniszternek jelentést tett azokról az állapotokról, amelyek az aradi pályaudvaron a felvételi épület szűk, ócska, rendeltetésének már meg nem felelő volta miatt uralkodnak. A kereskedelmi miniszter a jelentésnek e részére vonatkozólag az alábbiakról értesítette a kamarát.

A t. Kereskedelmi és Iparkamarának, Arad. — Kerületének 1907. évi közgazdasági viszonyait tárgyaló jelentésében az aradi állomás felvételi épületét illetőleg felhívottakra a következőkről értesitem a kamarát: Arad állomás bővítésére az 1900—1903. évi ekkusban 1,840.000 kor. fordított, az 1904. évi VIII. teikkel pedig újabb 2.700.000 kor. engedélyeztetett. Ez utóbbi összegből első sorban a vontató telep kiegészítése és teljes kiépítése végeztetett, azután pedig a megnövekedett forgalom által sürgősen követelt vágánybővítések létesítettek. Csakis öme legelsőrendű szükségletek kielégítése után kerülhetett sor a felvételi épület építésére. — Az új felvételi épület 988.000 kor. költséggel fog épülni és az ugy terjedelménél, mint berendezésénél fogva minden tekintetben meg fog felelni a követelményeknek. — A felvételi épület építése a folyó évben meg fog kezdődni, tekintettel azonban arra, hogy az két részben fog épülni — csak az 1911. évben lesz végleg a forgalomnak átadható. — Budapest, 1909. február hó 10-én. A miniszter megbízásából:

Stettina dr. s. k.
miniszteri tanácsos.

Miután e leiratban a legilletékesebb hatóság, maga a kereskedelemügyi miniszterium

igéri az építkezés megkezdését, most már biztosra vehető, hogy Arad a forgalmához méltó pályaudvart rövid időn belül megkapja.

Új gyáralapítási terv.

Egy francia pénzcsoport aradi ajánlata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 17.

Ma délután Varjassy Lajos polgármester-nél járt Zerkovitz Rezső, a hegyaljai motoros vasut vezérigazgatója és bejelentette, hogy egy nagy francia pénzcsoport Aradon selyemgyárat szeretne létesíteni.

Megírták már a lapok, hogy egy francia pénzcsoport, amely Párisban székel, Magyarországon nagyobb városokban ipartelepeket akar létesíteni. Minthogy Békéscsabán selyemgubó beváltó hivatal van, annak közelében szeretnének selyemgyárat létesíteni. Zerkovitz figyelmeztette őket arra, hogy Arad kiválóan alkalmas terület volna a selyemgyár alapítás céljaira. Erre Zerkovitzot fülhivta a francia pénzcsoport jelenleg Magyarországon tartózkodó vezetője és igazgatója, *Castelnuovo* báró, hogy tárgyaljon a várossal s tudakolja meg, milyen kedvezményeket kaphat a selyemgyár, amelynek különben az állam a részvénytőke 30%-ának megfelelő összegű szubvenciót helyezett kilátásba. Zerkovitz elmondta a polgármesternek, hogy a francia pénzcsoport, amelynek Páris leggazdagabb iparosai vannak érdekelve, 35 millió frankkal dolgozik s az aradi gyárnak 4 millió korona volna az alaptőkéje. A gyár részvényei ugyszólván kizárólag francia kezekben volnának. De ha a város kívánja, *kis részben* aradiak hozzájárulását is akceptálnák a gyár részvényeinek elhelyezésénél. A selyemgyárban kizárólag *aradi munkásokat* akar foglalkoztatni a vezetőség. Az alapító francia pénzcsoport hivatalos neve különben a következő: *Sindicat d' affaire Industrielles et financières une Hongrie. Páris.*

A polgármester előre biztosította Zerkovitzot a város támogatásáról, de természetesen végleges választ nem adhat a közgyűlés nélkül.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Csütörtök: *Cigánybáró*, operett. (C bérlet).
Péntek: *Erdészleány*, operett. Bemutató előadás. (A bérlet).
Szombat: *Erdészleány*, operett. (B bérlet).
Vasárnap: Délután: Felhívásokkal: *Virraszt a szerelem*, v. gjátak. Este: Rendes helyárrakkal: *Erdészleány*, operett. (C bérlet).

A Swärdström négyes hangversenye.

A szezon legnagyobb koncert eseménye végre lezajlott. A világhírű Swärdström kvartett hangversenye szenzációs külsőségek és értékes benső tartalommal folyt le ma este a Központiban és művészi nivó tekintetében a legmesszebbmenő várakozásoknak is megfelelték.

A Központi szálloda nagyterme fennállása óta nem látott ilyen nagy és disztigvált közönséget, mint a milyen ma este szorongott benne. Arad egész elit közönsége ott volt és akik a társadalom előkelőségei közül nem kaptak, már ülőhelyet türelmesen szorongtak kényelmetlen álló helyzetben. Ilyen külső kép mellett a legfeleslegibb kíváncsisággal várta a közönség a híres kvartett szereplését.

Elsőnek Swärdström Valborg asszony lépett a pódiumra és utólérhetően művészetével meglelte el Weingartner Liebesfeijerjét. A koncertterem főró hangulata nyilatkozott meg abban a viharos tapsban, melylyel a kitűnő művésznőt ünnepeleék. Valborg után Sigrid lépett a közönség elé és esodás finomsággal énekeltek el duettben Brohms gyönyörű Die Schwesternjét. A közönség lelkes tüntetése jutalmazta

a bravuros énekszámot. Jött aztán Astrid, majd végül Olga és a közönség tetszése minden egyes énekszámuk után fokozódott. A Swärdström kvartett méltán tett szert világhírrre. Nem annyira hangjukkal, mint inkább énekművészetük subtilitásával, elragadó tökéletességével érik el azt a nagy hatást, mely szinte extázisba ragadja hallgatóságukat. Programjuk is sok izléssel van összeválogatva és nagy művészetük sokoldalúsága minden pompájában érvényesül.

Meg kell még említenünk, hogy a kvartett tagjai mint magánénekesnők is kiváló művésznők, akik külön-külön is a legnagyobb sikert aratják. A közönség tüntető lelkesedéssel ünnepele a művésznőket, akik igazi örömmel köszönték meg a tiszteletükre feladott csokrot. A zongorakíséretet Turnav Alajos látta el mesterileg. Meg kell említenünk, hogy méltán zugolódott a közönség a miatt, hogy a rendezőség megfeleltetett arról, hogy kellő számú személyzet álljon rendelkezésre, akik a közönséget a megváltott jegynek megfelelő helyre kalauzolta volna. H. G.

* **Grossmann Janka Aradon.** Az Aradi Nőtisztviselők Egyesületében e hó 21-én d. u. 5 órakor érdekes előadást tart. „A nőtisztviselők és a modern eszmék” címen Grossmann kisasszony, a magyar nőmozgalom egyik legkitűnőbb szónoka, a Nőtisztviselők Országos Egyesületének elnöke. Grossmann Janka kisasszony, aki a magyar irodalomban Gergely Janka írói név alatt nagy megbecsülésnek örvend, a Hazai bank főtisztviselője, a nőtisztviselők szervezkedésének egyik legutódosabb képviselője, aki a feminista és antialkoholista mozgalomban is nagy szerepet játszik. Ő volt az első nő, aki Magyarországon az antialkoholizmus eszméjének terjesztésével irodalmilag és gyakorlatilag foglalkozott. Grossmann kisasszony előadását víva követi, melyen bárki részt vehet. Az előadás a Kereskedelmi és Iparkamara nagytermében lesz, 1 korona belépti díj mellett. Az egyesület tagjai ingyen jegyet kapnak. Az aradi közönség egy élvezetes előadásra való kilátással várhatja a kitűnő előadót.

* **A Hadsereg.** Az egyetlen magyar nyelvű katonai szaklap, *Hehs* Aladár kitűnő szerkesztésében ma megjelent számában a magyar honvédségnek szentel kiemelkedő helyet. A gyönyörű képek egész serege tarkítja az érdekes cikkek és hírek bő sorát, melyben ugy a hazai, mint a külföldi hadseregek aktuális eseményeit találja az olvasó. A *Hadsereg* legutóbbi számából mutatót közlünk mai lapunkban. A címe: *Katonahistóriák.*

* **Cigánybáró.** Offenbach után kétségkívül Strausz János, a keringő-király volt az, aki az operettet olyan magas nivóra emelte, hogy azóta ebben a műfajban egy-két nevesebb komponista szerzeményét leszámítva, határozott visszaesés mutatkozik. Strausz János kiapadhatatlan dalforrásából merítették a későbbi komponisták és a keringő-király elérhetetlen magasságban maradt felettük. Strausz Jánosnak egyik legnépszerűbb és örökké ifju s eleven alkotása a Jókai Mór regényéből készült *Cigánybáró*, a szívet-lelket felfrissítő, gyönyörködtető, soha el nem avuló Strausz-melódiák csokra. Az aradi színtársulat dícséretreméltó munkát végez, amikor holnap feleleveníti a *Cigánybárót*. Az operett teljesen új betanulással és új díszletekkel kerül színre és valóságos újdonságszámba megy. A címszerepet Jurisity Uros vendégszínész magyarul fogja énekelni. A többi szereposztás a következő: Suffi — Wlasák Vilma, Mirabella — Benkóné, Cipra — Csillag Szerén, Zsupán — Polgár, Karnero — Leövey, Ottókar — Faludy, Gábor diák — Ladiszlav. A második felvonásban előforduló huszártoborzót Benkóné tanította be.

* **Erdészleány.** Jarnó legújabb operettjének, az *Erdészleány*-nak ma volt az első főpróbája, amely teljesen sikerült. A pénteki bemutatóelőadáson előreláthatólag kerek, összevágó előadásban gyönyörködhetik a közönség.

* **Gyermekelőadás.** Hushagyó kedden, e hó 23-ikán délután is lesz előadás a gyermekek részére. Színrekerül a Hamupipőke című tün-

dérrege, amelynek keretében nagy álarcosmet lesz.

* **Szomorú farsang.** Drámai erő lüktet abból a mozgófényképből, mely egy farsangi álarcosból vidám zajába halálos kimenetelű párbajt visz bele. Egy szerelmi dráma érdekes fordulatokban gazdag képét adja ez a sikerült mozgófénykép. Egy szerelmes leány ép akkor lesi meg vőlegényét, mikor az forró vallomásokat tesz egy másik leánynak; a megcsalt kedves férfijelmezte őt magára és a bálba visszatérve ő is szerelmet esd vetélytársnőjétől. Ő is meghallgatásra talál. A tétatét a vőlegény zavarja meg, aki természetesen férfinak tartva az udvarlót, azt felelősségre vonja. Az ellenfelek azonnal párbajjal intézik el a kölesönös inzultust. A menyasszonyt vőlegénye agyonlövi. Ir-tózatossá fájdalom marcangolja a szerencsétlen ember szívét, mikor áldozata arcáról leveszik az álarcot és menyasszonyát ismeri fel. Nagyszerű kép ez, mely az Uránia színház közönségének nagy tetszésével találkozott.

HIREK.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 18-án az időjárás: hidegebb, elvéve csapadék.

— **Az Omge elnöksége.** Budapesti tudósítónk telefonálja: Zselénszki Róbert gróf hír szerint levelet intézett Károlyi Mihály grófhhoz, az Omge új elnökéhez, — aki tisztségéről nyomban lemondott, — hogy ha az új választásnál hajlandó Károlyi a jelöltséget elfogadni, Zselénszki gróf egész pártjával rá fog szavazni.

— **Madarasi-Beck báró meghalt.** Fővárosi tudósítónk jelenti: A Jelzáloghitelbank nemrég nyugalmazott elnökgazdátja, madarasi Beck Nándor báró ma éjjel után meghalt. Baja város közelében Madarason született 1840-ben, aug. 20-án. Tanulmányának befejezése után Hürsch Agoston budapesti terménykereskedőnél kapott alkalmazást, ahonnan Wahrmaun Mór meghívására az azóta megszűnt Angol-Magyar Bankba lépett főtisztviselőnek, amely intézetnek elnöke Széchenyi gróf volt. A banktól a Jelzáloghitelbankhoz került, amelynek akkor Forgách Antal gróf kancellár volt az elnöke. 1872-ben a banknak vezérigazgatója, majd később elnöke lett. A vaskorona-rendnek volt tulajdonosa, később nemességet, majd udvari tanácsosságot kapott. Négy év előtt bárói rangra emelte a király. Két gyermeke volt, Gyula báró és Ilona baroness. Testvérei Beck Hugó kuriai bíró és Beck Miksa, a Leszámitolóbank vezérigazgatója.

— **Maniu és a nemzetiségi képviselők.** Budapesti tudósítónk telefonálja: A szerb radikálisok nyíltan beszélnek, hogy nem azonosítják magukat Maniu tegnapi felszólalásával. Azt mondják, erre Maniunak nem volt felhatalmazása és állítólag a nemzetiségi képviselők kérdőre is akarják vonni a legközelebbi pártértekezleten.

— **Egy főrend halála.** Budapesti tudósítónk jelenti, hogy Latinovics János főrendiházi tag ma a fővárosban 66 éves korában meghalt.

— **Az oravicai választás.** Oravicáról táviratozzák, hogy Pop György, a román nemzetiségi párt jelöltje ma a jelöltségtől visszalépett. A kerületben izgatott hangulat uralkodik, úgy, hogy a csendőrséget megerősítették.

— **Véres kardpárbaj.** Ujvidékről táviratozzák, hogy ott ma Polit Igica joghallgató, Polit képviselő fia, Barkó ügyvédjelölttel véres kardpárbajt vívott. Az első csapásnál Polit szenvedett könnyebb sérülést, míg a második összecsapásnál Barkó kapott súlyos és veszedelmes sebet a fejére. A párbajra összeszólalkozás adott okot.

— **Juriga redivivus.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Ma délelőtt megjelent a képviselőházban — hosszú távollét után. — Juriga Nándor, a hirhedt tót nemzetiségi képviselő, akit annak idején a magyar nemzet ellen elkövetett izgatásokért és sértésekért a bíróság két évi fogságra ítélte, melynek egy részét Juriga a váci fogságban töltötte el. Királyi kegyelem folytán tegnap kiszabadulván a fogságból, ma délelőtt megjelent a képviselőházban és megkezdte honatyi működését. A fogság erősen megviselte, de azért nagy elismeréssel nyilatkozott arról a bánásmódról, melyben fogsága alatt részesítették.

— **Széchenyi-Wanderbilt. Gl. disz grófné palotája.** Budapesti irják: Széchenyi Lászlóné grófné, született Wanderbilt Gladisz a tavasszal állandó tartózkodásra Budapestre költözik. A grófné ugyanis, mint értesülünk, megvette Semsey László grófnak az Andrássy-ut és Bajza-utca sarkán lévő palotáját s a tavasszal már beköltözik, új otthonába. A vételár négyszázötvenezer korona. A palotát a budapesti telekkönyvi hivatalban ma írták át a magyarra lett szép amerikai hölgy nevére.

— **Párbajozó huszártiszt.** Szegedről irják: Kovács Jenő volt aradi, jelenleg szegedi honvédhuszár hadnagy Jonegy György dr. törvényszéki jegyzővel összeszólalkozás miatt kardpárbajt vívott. Kovács hadnagy kisebb sérülést kapott.

— **Öngyilkos fakereskedő.** Pécsről táviratozzák, hogy az ottani izraelita temetőben az édes atyja sirján öngyilkosságot követett el Diamant Ignác fakereskedő. Főbe lőtte magát és nyomban meghalt. Az öngyilkosságot azért követte el, mert nemrégiben egy téglagyárat vett át és nem bízott hozzá, hogy azt képes lesz vezetni.

— **Villamosok összeütközése.** Budapesti tudósítónk jelenti, hogy ma délután a 616. számú mester-utcai és a 774. számú erzsébetfalvi villamos kocsik összeütköztek. Az összeütközés oly hatalmas volt, hogy mind a két kocsit kisiklott. Öt utas megsebesült. A mentők két kocsival vonultak ki a helyszínre és a megsebesülteket lakásukra szállították.

— **Eljegyzés.** Waldner Vilmos törekvő lugosi kereskedő eljegyezte Friedmann Ignác galsai kereskedő szeretetreméltó nevelt leányát, Salamon Eszti kisasszonyt.

— **Kell Manó cég ajánlja birneves ke-lengye harisnyáit és ruhadis remekeit. Telefon szám 673.** 113

— **Aki elmulasztja a köszönést.** Békésgyuláról irják: Érdekes fegyelmi ügy foglalkoztatta legutóbb a közigazgatási bizottságot. Ugy történt a dolog, hogy az erzsébethelyi jegyző, Kolpaszky László feljelentette a főszolgabíró-nál Michnay Lajos végrehajtót, mert neki, — mint hivatali főnökének, — soha sem köszön, sőt a köszönést sem fogadja, tisztviselő társai-val goromba s egyáltalán fékezhetetlen magaviseletet tanusít. A főszolgabíró fegyelmi eljárás során 20 korona pénzbírságra büntette a végrehajtót, az alispán azonban, — kihez felebbezés folytán került az ügy, — vádlottat felmentette és pedig azon az alapon, mert bár a köszönés az ember társas érintkezése során, az illő magaviselet körébe tartozik, mégis miután a nem köszönés, továbbá az inkollegális érintkezés tiszteletlenséget nem képeznek, hanem csupán az ezeket elkövető neveltségének fokára engednek következtetni, miután végül semmiféle tételes jogszabályban előírva nincs, mint hivatalos kötelesség, — ennél fogva felelősségre nem vonható. Az alispáni ítéletet most már Kolpaszky felebbezte meg s a közigazgatási bizottság fegyelmi választmány a végrehajtót 40 koronára büntette.

— **Istenisztelet.** A minoriták templomában farsang három utolsó napján, febr. 21, 22 és 23-án szentségimádással egybekötött istentisztelet tartatik. Az ünnepi beszédet mind a három alkalommal Szentiványi Károly, az országos katolikus szövetség vezérigazgatója tartja, kinek neve nem ösmeretlen Arad közönsége előtt.

— **A szerb összeesküvők póro.** Zágrábból táviratozzák, hogy a törvényszék a szerb összeesküvők bűnpórének tárgyalását március 3-ára tűzte ki.

— **Elmaradt sorshuzás.** A következő sorok közlésére kértek fel bennünket: Elháríthatatlan akadályok tették lehetetlenné, hogy az agghonvédek részére rendezett sorsjáték húzását, mint tervezve volt, e hó 16-ikán megtartsuk. Megkerestük a magyar kir. Lottó-igazgatóságot, egy újabb határidő kitűzésére s az értesítés vétele után az érdekeltekkel tudatni fogjuk. A Kossuth asztaltársaság elnöksége.

— **A bibliás embert felmentették.** Szegedről táviratozzák, hogy az ottani esküdtbírószék ma hozott ítéletet a szülőgyilkossággal vádolt Istenes Horváth János ügyében. Este kilenc órákor vonultak vissza az esküdtek és tizenegy órákor hirdették ki verdictjüket, amely szerint a vádlottat mindhárom kérdésben „nem bűnös”-nek mondották ki. A bíróság ez alapon felmentő ítéletet hozott, amit vádlott meghatva köszönt meg az esküdteknek.

— **Megállóhely a temesvár lippa—radnai h. é. vasuton.** A kereskedelemügyi miniszter rendeletére a temesvár—lippa—radnai h. é. vasut 8. számú őrbázánál „Román-Bencsek” név alatt feltételes megállóhelyet léptetnek életbe.

— **Ujabb csatornázási kérelem.** Lengyel Lőrinc és társai, Teleky-utcai háztulajdonosok ma a tanácshoz aziránt adtak be kérelmet, hogy a város rendelje el a Teleky-utca csatornázását.

— **Akik koldulásból élnek.** A belügyminiszter értesítette ma a vármegye alispánját, hogy Popa Miklós volt jegyző és Békefi Pál, az egykor neves zeneszerző, végigkoldulják az országot s felhívta a hatóságot, hogy toloncolják őket illetőségi helyükre.

— **Egy sztrajktanya feloszlátása.** Kolozsvárról táviratozzák, hogy a polgármester rendeletére az ottani rendőrség ma feloszlatta a nyomdászoknak mástól hónap óta tartó sztrajktanyáját és felfüggesztette egyetüknek a működését. A rendelet szerint a nyomdászszegedek állandóan zavarták a nyomdatulajdonosok munkáit.

— **A kivándorlás ellen.** A belügyminiszter ma rendeletet intézett a vármegye alispáni hivatalához, a külföldi Meisler és Scharlach cégek kivándorlásra csábító nyomtatványainak lefoglalása céljából. Ezzel a rendeletével a belügyminiszterium egy régi malasztását pótolja, mert a szóban forgó firmák már esztendő óta ragadják ki csábos ígéretekkel a szegény falusi népet régi foglalatosságaik köréből és csábítják őket kivándorlásra a gazdaságilag rég teltengésbe eső Amerikába, ahol a kivándorlók már rendszeresen meg annyira se tudják magukat fenntartani, amennyire erre itthon képesek voltak.

— **A kipróbált revolver.** Tegnap délután az aradmegyei Agya községben halálos végű szerencsétlenség történt. Mladin György, az agyai fűrészgár tisztviselője otthon beszélgetett a házigazdájával, Domokos János földbérlettel. Azt mondta, most jött a kertből, ahol kipróbálta az új revolverét. Ezzel megmutatta a fegyvert.

— **Nem mutatná meg Mladin ur hogyan lő az a revolver?** — mondta Domokos.

Mladin erre kijelentette, hogy miután úgy is kilőtte már az összes golyókat, hát bátran kipróbálhatja. Erre fölrántotta a ravaszt és lőtt. A revolverben még volt egy golyó, amely Domokos hasába furódott és néhány perc alatt kivégezte.

— **A vágóhídi léghűtő.** Lőcs Rezső gazdasági tanácsnok szombat délután négy órára hívta össze a mészárosokat és henteseket, a főkapitányt, az állatorvosokat, hogy velük együttesen tanácskozzék a vágóhídi léghűtő berendezéséről, illetve a vágódíjak felemeléséről.

— **Kokott a liftben.** Tegnap éjjel a nagyváradi rendőrségen nagy ribilliót okozott egy kiváló eleganciával öltözött kisasszony, a kit éjjeli őrző állított elő holmi titkot, de tiltott kalandos ábrándozások miatt. A hölgy, névszerint Úveges Rózsika, bájos zavarral lépegett a rend és az erkölcsök szigorú óra előtt és úgy látszik, nő szemérme nem bírta ki, hogy az inspekción tisztviselő előtt ilyen különös kísérettel jelenjen meg. A rendőrségi épület homályos folyosóján egészen neszte enél elshant a rendőr elől Természetes, hogy néhány pillanat múlva már az egész rendőrség teljesen talpon volt és tüvé tették a szifid természetű kisasszonyért a tengernyi nagy palotát. Végre is egy találatkony rendőrnök eszébe jutott, hogy a második emelet fahordó liftjét még nem kutatták át Fáklyákkal felfegyverezve vonultak föl a második emeletre és a titokzatos helyen tényleg előcsillámlott a hölgy elegáns toalettje a fatörmelékek közül. A szó szoros értelmében kipiszkálták Úveges Rózsikát a liftből. A kokott tegnap reggelig a rendőrségi börtönnek szomorú vendége volt.

— **Adományok.** Az Aradi Közlöny szerkesztője a mai napon a következő adományokat kapta: *Urhegyi* Alajos tanár Budapestről 8 koronát Antal Mihály családjának. — *N. N. Halmágyes* úsról 6 koronát a vesztőhely megváltására és 4 koronát Antal Mihály családjának. A küldeményeket rendeltetési helyükre juttatjuk.

— **Katonazene a jégpályán.** Az „Aradi Korcsolyázó-egylet” városligeti jégpályáján február hó 18-án esütörtök d. u. fél 6 órától fél 8 ráig a 33-ik gyalogezred zeneke fog játszani. Belépti-díj: nem tagoknak és idezőknek (kiséret) a csarnokban 60 fill.

— **Hol készül modern fénykép?** Korszerű modern fényképek elősmert legjobb hírű műterme, *Kossak* es. és kir. udv. és kamara-fényképésznel. (Weitzer J.-u. 3. sz.) 511

— **A tavasz előfutárjai megje entek:** a nagykereskedők széjjel küldik árjegyzékeiket. Határozunk kell, kitől vegyünk, hol kapunk jó árut? Bizalom kérdése ez mindenek fölött, mert a mag külsejéről minőséget megítélni nem lehet, már pedig ha ocsut vész, gazt aratsz, tartja a közmondás. A Mauthner Odön budapesti udvari magkereskedő cég, mely 35 éves eredménydus fenállása óta minden tekintetben megbízhatónak bizonyult, megadja a választ a fönti kérdésre: a cég árúja kitünő, helyes mivelés mellett biztos siker, mely mindenkinek örömet szerez. Árjegyzéke, melyet kívánatra ingyen és bérmentve küld, kézikönyve a gazdának, kerésznek és a természet minden barátjának. 6000

— **Likör aromák kitünő likörök előállítására;** — házilag — Vojtek és Weisznál. 171

MULATSÁGOK.

(=) **A katolikus bál rendező bizottsága** nevében Mülek Lajos dr. bálbizottsági elnök ez uton kéri fel a bálon részt venni óhajító közönséget, hogy jegyeiket az ipartestületi titkári hivatalban f. hó 18. és 19. vagy 20-án a Fehér Kereszt szállóban levő rendezői irodában előre megváltani sziveskedjenek.

(=) **Magántisztviselők hangversenye.** A magántisztviselőknek március hó 13-án megtartandó hangversenye iránt városszerte nagy érdeklődés mutatkozik. A vigalmi bizottság mindent elkövet, hogy a multság a szezon egyik legsikerültebbje legyen. A meghívandók névsorát a legnagyobb körültekintéssel állítja össze a rendezőség, mely a meghívókat már a jövő hét elején széjjel is küldi. — A tévedések elkerülése céljából felkértenek az egyesület tagjai, hogy a meghívandók névsorát pontos lakcímmel s saját névalírásukkal ellátva az egyesület helyiségében 8 és 9 óra között a vigalmi bizottságnak átadni sziveskedjenek.

(=) **Cigánybál.** Az aradi elsőrendű zenésznők és zenészek március hó 1-én a Gambrintus (volt Láng Testvérek) összes termeiben Csiky Tivadar főispáni titkár védnöksége mellett zárt-

körü nagy cigánybált rendeznek. Belépti-díj: személy-jegy 1 korona 20 fillér, család-jegy 3 korona. Kezdeté este 8 órakor. A zenét egy jóhírű cigányzene és a helybeli csász. és kir. 33. gyalogezred zenekara szolgáltatja.

(=) **Az aradi kályhas és kályhaszerelő iparos segédek** február hó 20-án, a Kánya-féle vendéglő (bejárat Szabadság-tér) összes helyiségeiben tartandó szavalat és monologgal egybekötött zártkörű táncestélyt rendeznek.

(=) **Az ujaradi ifjuság** február hó 21-én az uradalmi csarnok helyiségeiben a délmagyarországi tüdővész elleni szövetség alakulójában levő ujaradi fiókja javára műkedvelői előadással egybekötött zártkörű táncmulatságot rendez.

TARKASÁGOK.

Katona-históriák.

— **Igaz történetek, összegyűjtötte: Horváth** Károly Alfréd, huszárhadnagy. —

Egy határszéli huszárezrednél történt.

A hadtestparancsnok, elárulhatom, Frigyes főherceg szemlélte meg az ezredet. A szemle kitünően sikerült. Az étkezés alatt is többször adott a fenséges ur megelégedettségének kifejezést. Ebéd után kaszárnyaszemle volt. S ekkor történt e kis vig eset. A fenséges ur egyik legénységi szobában meglátja a falon saját arcképét. Odahív egy huszárt s vállára téve kezét, kérdezi tőle, a képét mutatva:

— Mi ez?

A huszár elsápadt. Homlokán verejtékcseppek törték elő s a mellette álló szigorú századparancsnok arcát kémlelve, félénken rebegi:

— *Pékhaló, fenséges uram!*

Ez már egy honvéd-huszárezrednél történt. Ha jól emlékszem, Kaffka dandárparancsnok volt szemlén akkor. Legénységi iskolában természetesen szóba került a lovas katona főkelléke: a *lovasszellem*. Sokan nem tudtak mi az. Végre maga Kaffka ezredes kérdezte meg egy hatalmas bajszu, magyaros képű huszártól:

— Hát te mondd meg fiam, mi az a lovas szellem?

Örömtől kipirult arccal, a jelenlevők vissza nem tartóztatható kacagása közben adódott meg a felelet:

— Kisértet lóháton, ezredes ur!

Ez velem és egy t t ujonc huszárral történt.

— Tudod-e, kérdeztem tőle, hogy a huszárnak legfőbb disze a bátorság?

— Tudom, hadnagy uram — mondá — de jelentem állassan, ezt még nem adta ki az őrmester ur a magazinból! — felelte szomorodott arccal a világ első katonája.

Az ujoncokat tanítottam. A rendfokozatokról volt szó. Közben, hogy az unalmas dolgokat némileg érdeklő hallgassák s tényleg figyeljenek, ezt kérdém egyiktől:

— Mondd meg, szeretnél-e nagy ur lenni?

— Hát bizony jó volna, de nem lehetek.

— Hát ha megengednék neked, hogy válassz egy állást, amilyen tetszik, melyiket választanád?

— Kissé bajos lenne.

— Mégis mi szeretnél lenni? Pl. hadnagy, kapitány, ezredes vagy generalis? Vagy micsoda?

— De mán ily esetben — mondá — ha valóságosan nagy urrá kéne lennem, hát, hát őrmester szeretnék lenni!

Járőrszolgálaton voltam. Szomszédomból a beszállás alatt nagy lármát hallok. Átmentem.

— No mi az 'gazd' uram — kérdém.

— Dejszen megkövetem a tekintetes tiszt urat — mondá süvegét levéve a szomszéd — megmél-

tőztatnék jól inteni ez katonáját, mert ez megcsókola vala leányzómat.

— Ejnye, ejnye — szóltam a huszárhoz — hát hogy tehetsz ilyet?

— Hadnagy uramnak jelentem állassan, nem bantottam én őtet, csak a szót adtam a szájába — szólt a huszár

Az anyatejtől

elválasztott gyermekek gyorsan kövérednek, erősekké és rózsás színűekké válnak, ha a tápláló SCOTT-féle Emulsiót szedik.

A gyermekek szeretik és könnyen emésztik

SCOTT-féle Emulsiót.

Az Emulsió vasárnaponként a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászi — kérjük figyelmeztetve venni.

Orvosok és bábák az egész földkerekségén állandóan ajánlják a

SCOTT-féle Emulsiót,

mert ismerik azokat a kiváló eredményeket, amelyek a SCOTT-féle Emulsió nyomán keletkeznek.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér

Kapható minden gyógytárban.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **A fodrászegény üzelmei.** Egy nagystilűnek indult szélhámos fodrászegény felett itélkezett ma az aradi kir. járásbíró. *Nedezsk* György facér fodrászegény szorgalmas olvasója volt a *Nick Karer-féle* detektív regényeknek. A kalandos történetek nagyon megnyerték tetszését, ezért elhatározta, hogy szakít a borbélyiparral és áttér egy jövedelmezőbb terepnumra: a család és lopásra. A merész elhatározást nyomban követte a cselekvés. *Wilhelm Lajos* nevében levelet irt *Prokopecz* József Andrássy-téri henteshez, amelyben husz pár virslit kért. A levelet önmaga kézbesítette. A hentes szó nélkül kiadta neki a virsliket és így az első kísérlet fényesen sikerült. Másnap *György* ur már merészebb elhatározásra szánta el magát. *Hollósy* József kereskedő nevében irt levelet ugyancsak *Prokopecz* hentesnek, amelyben 20 korona kölcsönt kért. Ezt is megkapta. *Figaró* ur harmadik szereplése a *Boczkó* utcai *Dávidovics-féle* korezmában történt, ahol a pénzt számláló *Paul* Adámné kofaasszony kezéből egy huszkoronás bankjegyet lopott el. Ezután megszökött. Az aradi rendőrség elrendelte az országos köröztesét, de mult év november óta nem sikerült kézrekeríteni. A napokban *Nedezsk* — aki már teljes biztonságban érezte magát — Aradra jött, ahol egy titkosrendőr felismerte és letartóztatta. Ma itélkezett felette *Zih* büntetőjárásbíró, aki a bizonyítékok alapján *Nedezsk*et három heti fogházbüntetésre ítélte.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

— **Igazgatósi ülés.** Az Aradhegyaljai Szőlősgazdák Egyesülete 1909. évi február hó 20-án délelőtt 10 órakor Aradon, a gazdasági egyesület székházában igazgató-választmányi gyűlést tart. Az ülés tárgyszorozata: Az 1908. évi közgyűlés határozatainak fogantatosítása. Bortértékesítő szövetkezet alakítása Bódy Bódog javaslatára alapján. Az új bortörvény végrehajtási rendelete. Esetleges indítványok. Az elnökség.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, február 17

Amerika 1/2-el magasabb. Kínálat kielégítő, vételke v kedvező, 20 ezer méterháza 0 fillérrel magasabb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	2 óral zárlat
Buza áprilisra ...	13.14—3.5	13.17—13.18
Tengeri májusra ...	7.43—7.44	7.43—7.44
Rozs áprilisra ...	10.45—10.46	10.45—10.46
Zab áprilisra ...	8.80—8.81	8.77—8.78

Buza 1908 októberre 11.25—11.26 11.26—11.27
Rozs októberre ... 9.46—9.47 9.48—9.47

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény ... 630.—
Magyar hitelrészvény ... 739.25

Budapest kőbányai sertéskereskedelem.

— Február 17. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillerig; közép páronként 400—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillerig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 140—141 fillerig; fiatal közép páronként 240—280 kilogrammig terjedő súlyban 139—140 fillerig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 139—140 fillerig.

Szertiai: Nehez páronként 260 kilogrammon felüli súlyban — fillerig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillerig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillerig.

Sertéslelészám: Február hó 15. napján volt készlet 1924 darab, február 15. napján felhajtott 401 darab, február 15. napján elszállított 185 darab, január 16. napjára maradt készletben 1951 darab.
A hizott sertés üzlet irányzata: szilárd.

AZ ARADI KOZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

SARG-féle **60**
KALODONT
LEGJOBB
FILLER
FOG-CRÈME
5693

NEMZETI SZINHÁZ.

Csütörtök, 1909. évi február hó 18-án:

C) bérlet.

C) bérlet.

A cigánybáró.

Operette 3 felvonásban. Írták: Jókai Mór és Schnitzer Ignác. Fordították: Gerő K. és Radó A. Zenéjét szerzette: Strauss János.

S Z E M É L Y K K:

Zsupán	Polgár S.	Czipra	Csillag Sz.
Arzena	Zalai Margit	Szaflí	Wlassák V.
Mirabella	Benkőné P.	Gábor diák	Ladislai J.
Ottokár fia	Fahidi K.	Pali, cigány	Rudas Fülöp.
Barinkai	Juristty Uros.	Józsi, cigány	Szabó L.
Gróf Carneró	Leövey Leo.	Mimia	Kun Irén.

Közdete este 7 és fél órakor.

URANIA SZINHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)
Új műsor. Válogatott újdonások.

Műsor: 1909. február hó 18-án, csütörtök:

1. Berta születésnapja. (Humoros). — 2. Szomorú farsang. (Dráma). — 3. Kigyóörpár Jéva szigetén. (Látványosság). — 4. Solför és kocsisó. (Humoros).

Tíz perc szünet.

5. Borzasztó talány. (Kacagató). — 6. A szerelem legendája. (Látványosság). — 7. Riz-termelés. (Természet után). — 8. Krokodilus vadászat. (Természet után). — 9. Falusi mulatságok. (Látványosság).

Előadások délután 5, este fél 7 és fél 9 órakor.

Február 19. 20 és 21-én

nagy farsangi műsor:
nagy szerű humoros képek.

IDEGENEK ARADON.

— Február 17. —

Fehér Kereszt szálloda. Etzelt Rudolf utazó Bécs. — Janitz Viktor utazó Bécs. — Sergár. Károly tisztartó Török-Sat-Miklós. — Klein Armin utazó Budapest. — Nagy Sándor hivatalnok Budapest. — Veszelszky Adolf utazó Bécs. — Detts Henrik utazó Budapest. — Tóth Ferenc földbirtokos Margitta. — Kovács Ignác utazó Bécs. — Kepes Miklós utazó Budapest. — Groszmann Lipót utazó Budapest. — Kerekes Lászlóné mozdonyfelvigyázó neje Szatmár-Németi. — Balogh Vincéné földbirtokos neje Szatmár-Németi. — Polgár Pál gazdálkodó Füzesgyarmat.

Központi szálloda. Ligeti Zsigmond utazó Budapest. — Barta Sándor kereskedő Budapest. — Bondy Leó utazó Budapest. — Berger Lajos utazó

Budapest. — Gáli Zoltán utazó Szabadka. — Füzési Antal kárbeeslő Budapest. — Erdélyi Henrik utazó Budapest. — Aumenbaum Gyula k. utazó Budapest. — Braun Aladár utazó Budapest. — Pintér József kereskedő Szeged. — Fremid Emil utazó Budapest. — Kiss János kárbeeslő Budapest. — Král Róza felirónó Budapest. — Rozenberg Miksa utazó Bécs. — Villinger Adolf utazó Bécs.
Vas szálloda. Strausz Mór utazó Budapest. — Manóila Péter földműves Petris. — Trenka József utazó Brassó. — Denreich Sámuel utazó Budapest. — Brass Ignác kereskedő Szeged. — Paszert Ferenc földbirtokos Buttyin. — Wurfer Gyula utazó Budapest. — Rasz József főmérnök Makó.

NYILTTÉR.*

Limbeck János és fia

Első magy. kir. szab. érokoporsó-gyára és temetőrendező Intézetéből.

Arad, színház-épület Varosi és megyei telefon: 93.

Schock János nyug. törvényszéki bíró. a saját, úgy az alólítottak, valamint az összes rokonok nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudatja a forrón szeretett és felejthetetlen jó nő, illetve testvér, sógornő és rokon

Schock Jánosné

szül. Pittner Borbálának,

1909. február hó 16-án déli 12 órakor, életének 64-ik és boldog házasságuk 18-ik évében történt jobblétre szenderültét.

A boldogult földi maradványai február hó 18-án délután 2 órakor fognak Simonyi-utca 12. számú házban a római katolikus szertartás szerint beszenteltetni és a felső-temetőben örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szentmise a boldogult lelki üdvéért február hó 19-én délelőtt 8 órakor fog a főt. Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatni.

Aldás emlékére!

884

Arad, 1909. február hó 16-án.

Pittner Antal, Pittner Nándor, testvérel, Schock Ferenc, Schock Szidónia, Schock Maria özv. Valkovszky Antalka, sógor és sógornő.

Beraktározásból

visszamaradt

valódi perzsa szőnyegek

minden árban eladatnak

Róth szállitónál

Eötvös-utca 3. sz. 872

PICHLER SÁNDOR

PAPIROS, IRÓSZERES ÜZLETI-KÖNYV
RAKTÁRA.

ARAD

TELEFON 308. SZABADSÁG-TÉR 1 sz.

Hatóságilag engedélyezett

Kiárusítás

könyvek, papíráruk és
írószerekben

üzletáthelyezés miatt

Ingusz I. és Fia

könyv-, papir- és írószer
kereskedésében 661

Weitzer János-utca

Antiquar-könyvek,

irodai papírok, levél-

papírok, borítékok,

csomagoló papírok

beszerzési árban

lesznek kiárusítva.

Ingusz I. és Fia

Weitzer János-utca.

Hatásában
Felülmulhatatlan

a kellemes ízű, friss Hajós-féle

Csukamájolaj

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt; hatalmas tápanyagánál fogva az orvosok előszeretettel rendelik.

Ara egy üvegnek 2 korona.

**Köhögés,
Rekedtség**

elnyálkásodás ellen elismert kitűnő hatású szer a

„Tussinál“ cukorka

ára 60 fillér, és

„Tussinál“ thea

ára egy doboznak 50 fillér.

Dr. Graur Victor aradi fogorvos antisept. szájvizének és fogporának egyedüli raktára.

Egy üveg szájviz 2 korona.

Egy doboz fogpor 1 korona.

Legjobb fekete, le nem mosható

HAJFESTŐ

a Hajós-féle

MELOGEN.

Ara 2 korona.

Kapható a készítőnél: 191

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerárában

Arad, Andrásy-tér 22., megyeházzal szemben.

továbbá minden gyógyszerár, illatszerüzlet és drogeriában.

POROSZ KÖSZÉN

KOKSZ (PIRSZÉN)

biombozott zsákokban,

ROSTÁLT BÜKK-FASZÉN

házhoz szállítva legolcsóbban kapható

ALTMANN EDE-nél

Wesselényi- és Kiss Ernő-utca sarkán.

Telefon 46 431 Telefon 46.

Alpesi gyomorcseppek

kiváló szer az emésztés elősegítésére és étvágy fokozására.

A fájdalmat csillapítja.

Egy üveg ára 1 kor. 40 fill.

Dr. Rozsnyay József

„ÉTPORA“

célszerű keverék az emésztés fokozására és a fölösleges gyomorsav lekötésére.

Egy doboz ára 70 fillér.

Kapható egyedül csak:

Rozsnyay Mátvás

gyógyszerárában

371

Arad, Szabadság-tér.

Borkereskedők! Vendéglősök! Korcsmárosok!

Az új bortörvény előírása szerinti

Bornyilvántartási

könyvek

Pichler Sándor

papiros, írószer és irodai cikkek kereskedésében kaphatók

Arad, Szabadság-tér 1.

Telefon 308. sz. 847

Hair regenerator

Ártalmatlan készítmény, mely az ősz hajnak eredeti színét adja vissza. Nem festék, hanem a gyökerekre ható készítmény, melytől a haj puha selyem fényű és ugyanolyan színű lesz, a minő az eredetileg volt, korpaképződés megszűnik, ugyszintén a haj hullása is, nem piszkol.

Ara 2 korona. 351

Földes Kelemen

gyógyszerésznél

3997 - 1909.

Hirdetmény.

Miután a közadók kezeléséről szóló 1888. évi XLIV. t.-c. 39 §-a értelmében a folyó évi I. negyed adórészlet esedékességének határideje már lejárt, az adózók ezenel hirdetményileg is felhívtnak, hogy a f. évi I. negyed adórészletet most már a késedelmi kamatok s ese leges intési díjjal együtt, nemkülönben már szintén esedékes ipartestületi díj, egyházi adó illeték, vizszabályozási költség, hadmentességi-díj, utadó és csatornázási költség tartozásaitak és munkás betegségél pénztári hozzájárulásaitak azonnal fizessék be, mert ellenkező esetben a régibb díj- és adótartozásaitak azonnal, a f. évi I. negyed adórészlet pedig február hóban a késedelmi kamattal együtt végrehajtás utján s a

végrehajtási díjak felszámítása mellett fognak behajtatni és pedig oly módon, hogy az I. negyed adórészletre nézve február hó 24-től kezdve a zálogolás fog megejtetni. s amennyiben ennek dacára az adó- é hadmentességi-díj és egyéb hátralék járulékaival együtt a zálogolás foganatosításától számított 15 nap alatt nem törlesztetnék, a lefoglalt ingók nyilvános árverésen el fognak adatni.

Aradon, 1909. évi február 15.

A városi tanács.

Kenderessy László

asztalos mester

Arad, Deák Ferenc-utca 33.

II. udvar.

Elvállal: Épület,

butor, portál, iroda

és boltberendezést

963

Telephon szám 580.

Panker F. Viktor

mű- és építő-lakatos

Arad, Fácán-utca 6. sz.

Készít takarék-tűzhelyeket, sár és folyókerítések, épület aszalások görredőnyök, csapellensők, vas-ágyak, kertli székek, pafoc, asztalok kőmör vasból, valamint más munkák a legolcsóbb árak mellett.

Épület szállítására vaskasarat kaphatók. Viteki megrendelések pontosan és gyorsan elkészültnak. 446 Nagy választék sárkerítés mintákból a legkisebb méretűben. — A minták megtekinthetők a nyilvánvalóan

Telefon 410.

Telefon 410.

WINKLER JÓZSEF

szőlővessző és szőlőoltvány termelő

Arad, Batthyány-utca 18. szám.

Van szerencsém a t. szőlőbirtokos urak szives tudomására hozni, hogy ez évi termésből szőlőpótláshoz is alkalmas nagymennyiségű

— 1 és 2 éves gyökeres Riparia Portalis szőlővessző —
ugyszintén több 100.000 darab kiváló szép

dusgyökerzetű szőlőoltvány kerül mérsékelt áron eladásra.

Az oltványok és gyökeres vesszők aradi lakásoknál vannak rakta- rova s így minden megrendelőnek módjában van az anyag kiváló, jó minőségéről meggyőződést szerezni. 885

Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szívesen szolgál

Winkler József,

Arad, Batthyány-utca 18.

APRO HIRDETÉSEK.

D. 84 fillért

kérünk még, akkor hozzuk.

Czigány, 40 fillért

kérünk, mint fent.

Édesem!

Miért nem akar velem találkozni? Talán megint neheztel reám valamiért. Nincs oka reá. Válaszoljon. Szüntelenül magára gondol és üdvözl J. R. 888

Az új bortörvény által előírt

bornyilvántartási iverk és könyvek, melyek vezetése minden bortermelőre, borkereskedőre, vendéglősre, egyszóval minden boreladással foglalkozó pincetulajdonosra kötelező, legújantól kaphatók iverkint vagy bekötve Kerpel Izsó könyv- és papírkereskedésében, Aradon. Vidéki megrendelések azonnal elintéztést nyernek. Telefon 385. sz. 262

Kerestetik ügyes,

tiszta, megbízható szobaleány, ki éves bizonyítványokkal rendelkezik. Jelentkezni e lap kiadóhivatalában.

Kiadó

május 1-re egy újonnan elkészült 5 méter széles utcai portáléval, 2 nagy kirakattal ellátott és átalakított üzlethelyiség Deák Ferenc-utca 39. szám alatt, értekezhetni ugyanott, vagy Angele Mátyás üzletében, Szabadság-tér 16. szám. 875

Eladó

emeletes ház a József főhercegen pincével és a Körutig terjedő telekkel. Bővebbet Dr. Szathmáry Béla ügyvédől. 881

Braun N. A.

festéküzletének helyisége átköltözés miatt kiadó. Értekezés ugyanott. 880

Májustól kiadó

4 szobás lakás Láhner György-utca 7a. sz. a.

Három szobából

és mellékhelyiségekből álló földszinti utcai lakás Hasszinger-utca 4. sz. alatt kiadó. 882

Eladó házak

Flórián-utca 7. számú és Mikes Kelemen-utca 3. számú. Bővebbet ugyanott. 513

Újonnan épült ház

3 lakással György-utca 94/a szám alatt elköltözés miatt eladó. Tudakozódni ugyanott. 828

Julzsufolt raktáram

következtében antiqvar könyveket és különféle papírárakat bezerzési áron aló kiadásitok. Tolnai Világlapját összes kedvezményekkel eredeti árban házhoz szállítom. Krausz Paulin Színházépület. Telefon 511. 291

Szép és nagy bolthelyiség

kiadó májusra. Deák Ferenc-utca 30. sz. 853

Ügyes, tiszta, gyorskező

mosónő ajánlkozik házakhoz. Cime Nikolits Szilárdné, Edelspacher-utca 11. 860

Katóságilag engedélyezett

kiadásitok könyvek, papírárak és írószerekben üzlethelyezés miatt Ingusz I. és Fia könyv-, papir- és írószer kereskedésében, Weitzer János-utca. 173

Kisebb ház

nagy telekkel a Boros Béni-tér, Szabadság tér, Andrássy-ut vagy annak közelében megvételre kerestetik. Ajánlatokat „Nagy telek” jelíggel a kiadóhivatal továbbítja.

Kiadó üzlet

Boros Béni-tér 8 szám alatt május 1-re. 855

Boreladás

Világosi hegyi bor, Rizling, Bakator, Kadarka és Mustos fehér összeházasítva 32 kor. hektója, 50 literen felül kapható, nem kerti bor, sem homoki, csak tiszta hegyi bor. Külön fajok magasabb árban kaphatók.

Benya Péter

bortermelő 713

Világoson.

Legideálisabb szer az arc és kéz bőrének ápolására az

„FIZOR”

mely a legkényesebb követelményeknek is teljesen megfelel.

Orvosilag ajánlva.

Kapható a gyógyszertárakban és gyógy-áru üzletekben.

Főelárulási hely: 442

WOJTEK ÉS WEISZ

gyógyára nagykereskedő arakál Aradon

Kapható Hegedüs Gyula üzletében.

Egy üveg ára: 1 korona 30 fillér.

Új üzlet

az Eötvös-utca II. szám alatt volt Prokopecz-féle

hentesüzlet

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a mai igényeknek megfelelő

hentes áru üzletet

nyitottam, hol mindig a legjobb minőségű felvágottak, kolbászok, sonkák stb. frissen kaphatók. 827

Dísznővér és szalonnaponta frissen, Sertéshus 70 kr. Karsaj 78 kr. Megrendelések azonnal házhoz szállíthatnak.

Törekvésem oda fog irányulni, hogy a nagyérdemű közönséget gyors, pontos és olcsó kiszolgáltatás által kielégítsem, miért is a nagyérdemű közönség szives pártfogását kérem. — Tisztelettel

Baráth László

hentesmester, Eötvös-utca II. sz.

Megérkeztek a téli divat újdonságok!

Brunner Béla

uri divat és különlegességek üzlete

Arad, Szabadság-tér 20.

(Förroy-utca sarok, gróf Nádasdy-palota. 891

Ajánlja dusan felszerelt áruraktárát, hol a legszebb és legdivatósabb kalapok, ingek, gallérok, kszelők, nyakkendők, keztyűk, zsebkendők, harisnyák, sétatobok és esőernyők, stb. kaphatók.

Nagy választék férfi sport és gyermek sapkákban!

Divatújdonság francia és olasz

Matszer különlegességekben.

Kamerli J. pécsi keztyűgyár főraktára.

Olcsó árak. Pontos kiszolgálás.

Vidéki megrendelések azonnal szétbontottak.

Légszeszgyár Arad.

A legszebb kivitelű és legújabb légszeszcsillárok álló és függő gázizzó fenyre, valamint a legjobb és legcélszerűbb szerkezetű légszeszfürdő és fűtőkályhák, légszeszvasalók, valamint légszesztűzhelyek 457

állandó és nagy raktára.

Hajó-u. 3. Légszeszgyár Arad.

Az aradi légszeszgyár által leigeterett legjobb minőségű izzótestek a következő helybeli üzletekben kaphatók darabonként 60 fill. arban: Förroy-ut. 2/b. Müller J. és Fia, vegytisztító intézet.

Atzél Péter-ut. 2. Diamant Ferenc, villanyszerelő.

Andrássy-tér 25. Tapoldányi Gyula, kefé-áru üzlet.

József főh-ut 11. Müller J. és Fia, vegy-
tisztító intézet.

Erzsébet-ut. 13. Licker Viktor, fűszerkeresek

5-10 perc alatt megszabadul bármely főfájástól vagy migraentől ha a Kárpáti-féle

fejfájás elleni pasztillát használja.

1 tubus 12 adaggal 1 korona.

Kapható és megrendelhető az egyedüli készítőnél

Kárpáti János gyógyszerárában Arad, Boros Béni-tér 15. szám. (Dengl-ház.)

Vidékre 3 tubus rendelésnél franco.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Nyomdai kurzus: Janos és Tarsa budapesti festők, árak: festőkével.